

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.В. Харламова,
О.О. Конопліна,
Ю.І. Мізік.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ТА
ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
“АУДИТ”**

(для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», напрямів підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», 0502 – «Менеджмент організацій»)

Харків – ХНАМГ – 2009

Харламова О.В., Конопліна О.О., Мізік Ю.І. Методичні вказівки до самостійного вивчення та виконання контрольної роботи з дисципліни “Аудит” (для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», 0502 – «Менеджмент організацій»). – Х: ХНАМГ, 2009. – 119 с.

У методичних вказівках наведено стислий зміст теоретичного матеріалу курсу, розглянуто сутність і предмет аудиту, його мету і загальні принципи здійснення, коротко розкрито особливості аудиторського ризику і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту, наведено характеристику аудиторських доказів, окреслено процес аудиту активів, пасивів та фінансової звітності, приділено увагу формуванню і вибору виду аудиторського висновку.

Для полегшення сприйняття теоретичного матеріалу в методичних вказівках наведено глосарій базових тем курсу.

Методичні вказівки містять рекомендації щодо виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт та інформаційно-методичне забезпечення дисципліни.

Рекомендовано для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», 0502 – «Менеджмент організацій».

Рецензент: проф., к.е.н. Н.І.Гордієнко

Рекомендовано кафедрою Обліку і аудиту (протокол № 1 від 27.08.2009 р.)

© Харламова О.В., Конопліна О.О., Мізік Ю.І. ХНАМГ, 2009

ПЕРЕДМОВА	4
1. Зміст дисципліни і розподіл часу за формами навчальної роботи	5
2. Стислий зміст теоретичного матеріалу курсу й рекомендації щодо самостійного вивчення	6
Тема 1. Суть і предмет аудиту	6
Тема 2. Мета і загальні принципи аудиту	9
Тема 3. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту	12
Тема 4. Аудиторські докази.....	15
Тема 5. Аудит активів, пасивів і фінансової звітності	19
Тема 6. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи	32
3. Базові терміни і поняття курсу	40
4. Завдання для контрольної роботи	47
4.1. Загальні положення і вибір варіанта	47
4.2. Варіанти контрольних робіт.....	50
Варіант 1	50
Варіант 2	54
Варіант 3	59
Варіант 4	64
Варіант 5	68
Варіант 6	72
Варіант 7	76
Варіант 8	80
Варіант 9	85
Варіант 10	89
Варіант 11	93
Варіант 12	97
Варіант 13	102
Варіант 14	106
Варіант 15	110
5. Список літератури	115

ПЕРЕДМОВА

Аудит – одна із спеціальних дисциплін, що забезпечує підготовку бакалаврів напрямів 0501 – «Економіка і підприємництво», 0502 – «Менеджмент організацій».

Мета курсу – формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо проведення незалежної аудиторської перевірки фінансової звітності організацій та інших видів аудиторських послуг, організації аудиторської діяльності й здійснення операційного аудиту на підприємствах різних галузей господарства.

Завданнями вивчення дисципліни є набуття практичних навичок з організації аудиторської діяльності, планування аудиту, виконання комплексу аудиторських процедур, оформлення робочих документів аудитора, підготовки аудиторських висновків та інших підсумкових документів, а також ознайомлення студентів із стандартами й нормами аудиту в Україні.

Предметом курсу є діяльність суб'єктів господарювання.

Курс “Аудит” вивчають на базі засвоєння таких дисциплін навчального плану:

- у теоретико-методичному відношенні – мікроекономіка;
- у методичному відношенні – економіка, організація і технологія виробництва, теорія бухгалтерського обліку;
- у відображенні результатів діяльності підприємства – загальна теорія статистики, фінанси, економічний аналіз, бухгалтерський облік.

У результаті вивчення дисципліни “Аудит” студент повинен

мати уявлення:

- про роль і місце знань з дисципліни у процесі освоєння професійної освітньої програми за фахом;

знати:

- законодавство про аудиторську діяльність в Україні, порядок її здійснення;
- стандарти аудиту й етику аудитора;
- сутність аудиту;
- організацію аудиторської служби;
- види аудиту;
- процедури проведення аудиту;
- документи, що регламентують аудиторську діяльність;
- вимоги до стандартів аудиту;
- вимоги, пропоновані до аудиторів, їхні права й обов'язки;
- методи аудиторської діяльності;
- функції аудиту;
- порядок проведення аудиторських перевірок;

- порядок оформлення аудиторського висновку;
- вміти:**
- планувати роботу аудиторів внутрішньогосподарського контролю, роботу аудиторських фірм;
  - складати план аудиторської перевірки;
  - готувати проекти аудиторських висновків;
  - використовувати дані бухгалтерського обліку з метою вжиття заходів щодо зміцнення касової, розрахункової і платіжної дисципліни.

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ І РОЗПОДІЛ ЧАСУ ЗА ФОРМАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Теми курсу	Всього, год.	Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Тема 1. Суть і предмет аудиту	10	1	1	-	8
Тема 2. Мета і загальні принципи аудиту	8	0,25	0,25	-	7,5
Тема 3. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту	8	0,25	0,25	-	7,5
Тема 4. Аудиторські докази	10	0,5	0,5	-	9
Тема 5. Аудит активів, пасивів і фінансової звітності	22	1,5	1,5	-	19
Тема 6. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи	14	0,5	0,5	-	13
Разом годин	72	4	4	-	64

2. СТИСЛИЙ ЗМІСТ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ КУРСУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

Тема 1. Суть і предмет аудиту

Навчальні елементи

- Історія виникнення аудиту.
- Поняття аудиторської діяльності.
- Сутність специфіки аудиту.
- Види аудиту й супутні послуги.
- Предмет аудиту.
- Об'єкти аудиту, їх класифікація.
- Функціональні завдання аудиту.
- Методи й методичні прийоми аудиту.
- Міжнародні стандарти і концептуальні основи аудиту.

У теорії аудиту існують три погляди на його виникнення. По-перше, це теорія потреби потенційного чи існуючого інвестора. По-друге, це теорія агентів (або управляючих). По-третє, це теорія мотивації. Ці теорії мають різне підґрунтя, але переслідують одну мету – підвищення довіри до фінансової звітності, зменшення ризику виникнення помилок і шахрайства.

Першими державами, де виник аудит, вважаються Єгипет, Вавилон, Рим і Греція. Епоха Середньовіччя характеризується сповільненням розвитку аудиту. Відродження стало епохою масштабного розвитку аудиту. Події, що відбувалися починаючи з початку XVI ст. в світі, наклали свій відбиток на розвиток аудиту. Мета і прийоми аудиту в період 1500-1860 рр. не зазнали змін і полягали у виявленні помилок і перевірці чесності осіб, відповідальних за податкові платежі. Значним поштовхом у розвитку фінансово-господарського контролю в світі, а отже, і професії аудитора, було зародження капіталістичного способу виробництва. Різні примітивні форми контролю існували і за первіснообщинного, рабовласницького та феодального ладу. Історія ж виникнення аудиту пов'язана тільки з розвитком капіталізму й ринкових відносин.

Однією з причин повільного розвитку аудиту в Україні є те, що вона впродовж багатьох століть не була самостійною країною, а перебувала у складі інших держав. Рівень розвитку аудиту значною мірою залежав від розвитку продуктивних сил і виробничих відносин цих країн. Історія виникнення і розвитку аудиту в Україні вимірюється декількома роками. Офіційне визнання обов'язкового аудиту відбулося 1993 року. Розвиток аудиту в Україні має чотири етапи: перший – 1987-1992 рр. – створення перших аудиторських структур; другий – 1993-1998 рр. – формування нормативно-правової бази аудиту в Україні; третій – 1999-2003 рр. – діяльність аудиту на новій нормативно-правовій базі й посилення

монопольного становища представників провідних іноземних аудиторських послуг в Україні; четвертий – 2003 р. і дотепер – перехід до Міжнародних стандартів аудиту, адаптація аудиторської діяльності до них.

Сутність аудиту полягає в перевірці бухгалтерської звітності, обліку, первинних бухгалтерських документів та іншої інформації, що стосується фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам законів України та національним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку або іншим правилам згідно з вимогами її користувачів.

Аудит - це вид підприємницької діяльності аудиторів або аудиторських фірм, які покликані захищати інтереси власників, інвесторів, держави.

Відомий автор книги "Основи аудиту" Р. Адамс дав класичне визначення суті аудиту, за яким аудит - це процес, за допомогою якого компетентний незалежний працівник нагромаджує і оцінює свідчення про інформацію, яка піддається кількісній оцінці і стосується специфічної господарської системи, з тим щоб визначити й виразити у своєму висновку ступінь відповідності цієї інформації установленим стандартам.

За характером виконуваної аудиторської роботи виділяють три типи аудиту:

- Операційний аудит.
- Аудит на дотримання нормативних вимог.
- Аудит фінансової звітності.

Операційний аудит - це перевірка будь-яких існуючих на підприємстві, в організації процедур і методів з метою оцінки їх ефективності. Результатом проведення операційного аудиту стають рекомендації керівництву щодо шляхів підвищення ефективності роботи організації.

Метою аудиту на дотримання нормативних вимог є визначення, чи дотримується організація, аудит якої проводиться, процедур і правил, установлених для неї.

Проводячи *аудит фінансової звітності*, з самого початку припускають, що ця звітність буде використовуватись різними групами людей і для різних цілей.

За організаційно-процесуальними ознаками аудит поділяють на регламентований, договірний, внутрішній, однопредметний, багатопредметний і комплексний, за функціями - запобіжний, предметний, ретроспективний і стратегічний та ін. Розрізняють також аудит зовнішній і внутрішній.

Аудит як складова економічного контролю виявляє і розкриває нові можливості підприємницької діяльності, визначає її ефективність та відповідність чинному законодавству, правовим документам, досліджує

організацію виробництва, планування, збереження фінансових ресурсів, дотримання технологічної і трудової дисципліни, якість випущеної продукції, достовірність відображення господарсько-фінансових операцій в обліку й звітності у межах окремого підприємства. Крім цього, предметом аудиту є договірні відносини, виконання договорів, тобто здійснення контролю за усіма формами обороту суспільно необхідного продукту.

Метод - шлях пізнання, дослідження. Загальний метод пізнання - діалектика. Метод - це спосіб дослідження явищ, процесів створених людиною систем та сукупність прийомів, за допомогою яких оцінюється стан об'єкта, що вивчається.

В аудиті застосовуються загальнонаукові методичні прийоми дослідження: спостереження і експеримент, ідеалізація і формалізація, аналіз і синтез, індукція і дедукція, гіпотеза й аналогія, вимірювання і обчислення, опитування і порівняння тощо.

Міжнародні стандарти аудиту (далі - МСА) покликані уніфікувати підхід до аудиту в міжнародному масштабі й сприяти розвитку аудиту в країнах, де рівень професіоналізму нижче загальносвітового.

На сьогодні діють 49 стандартів, поділених на 10 груп.

Рекомендована для самостійного вивчення література за темою

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 607 с. [стор. 27-134, 207-262].

2. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с. [стор. 26-45].

3. Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Карпенко М.Ю. Аудит, методика і організація: Навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей). У 2 частинах. Частина 1. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 162 с. (452 с.) [стор. 6-54]

4. Давидов Г. М. Аудит: Навч. посіб. - К. : Знання, 2002. - 363с. [стор. 10-29].

Питання для самоконтролю знань

1. Які існують теорії виникнення аудиту?
2. Який аспект відрізняє теорії виникнення аудиту?
3. Як Ви бачите передумови виникнення аудиту?
4. В яких країнах виник аудит?
5. Чим відрізняються господарський і державний контроль? В яких країнах кожен з них панував у Стародавньому світі?
6. Назвіть офіційну дату виникнення незалежного аудиту в сучасному його значенні і з якою подією це пов'язано?

7. Які особливості притаманні розвитку аудиту в першій половині ХХ ст.?
8. Які особливості притаманні розвитку аудиту в другій половині ХХ ст.? Які здобутки це принесло?
9. Розкрийте процес розвитку аудиту в Україні до ХХ ст.
10. Які проблеми існування аудиту створювала командно-адміністративна система СРСР?
11. Які характерні риси притаманні кожному з чотирьох етапів розвитку аудиту в Україні?
12. Що розуміють під засобами аудиторської діяльності?
13. Дайте визначення об'єктів аудиторської діяльності.
14. Хто виступає суб'єктами аудиторської діяльності?
15. Дайте загальну характеристику Аудиторської палати України.
16. Що являють собою стандарти і стандартизація аудиту?
17. Назвіть рівні стандартів аудиту.
18. Сформулюйте і охарактеризуйте загальні стандарти аудиту.
19. У чому полягає сутність робочих стандартів аудиту?
20. У чому полягає сутність стандартів аудиторської звітності?
21. Які стандарти аудиту діють в Україні?
22. Охарактеризуйте правове положення Міжнародних стандартів аудиту і їх застосування.
23. Що включають супутні аудиту послуги?
24. Дайте визначення аудиту.
25. Як визначає аудит чинне законодавство України?
26. Охарактеризуйте предмет аудиту. Що спільного він має з предметом інших видів контролю і чим від них відрізняється?
27. Які існують методи аудиту?
28. Назвіть і охарактеризуйте загальнонаукові методи аудиту.
29. ? Назвіть і охарактеризуйте групи методів аудиту.
30. Дайте коротку характеристику власне аудиторських методів.
31. Якими способами можуть використовуватись методи аудиту, в чому полягає сутність цих способів?

Тема 2. Мета і загальні принципи аудиту

Навчальні елементи

- ➔ Мета аудиту.
- ➔ Методологічні принципи аудиту.
- ➔ Принципи професійної етики.
- ➔ Якість аудиту і роботи аудиторів.

Мета аудиту — підтвердити надійність, достовірність, повноту і відповідність законодавству бухгалтерських звітів.

Мету аудиту деталізують *завдання аудиту*, які полягають в одержанні аудиторських свідчень щодо відповідності звітності встановленим критеріям.

Крім основного завдання, аудит може, залежно від конкретної ситуації і конкретної потреби, вирішувати такі **функціональні завдання**:

- коригування і санації;
- оперативного аудиту;
- стратегічного аудиту.

Завдання коригування і санації передбачають, що у випадку, якщо за результатами проведеного аудиту аудитором були зроблені негативні висновки, аудитор може на прохання клієнта розробити рекомендації з виправлення викритих помилок та зловживань. Аудитором можуть бути зроблені рекомендації, якщо це необхідно для санації і відновлення бухгалтерської документації, постановки бухгалтерського обліку. Але аудитор безпосередньо не бере участі у виправленні помилок і проведенні санації.

Завдання оперативного аудиту і аналізу передбачають дії аудитора безпосередньо у процесі господарської діяльності клієнта з метою попередження помилок, вибору оптимальних варіантів управлінських рішень. Аудитор сам безпосередньо рішення не приймає.

Завдання стратегічного аудиту передбачають, що аудитор на підставі даних, одержаних у процесі аудиту, розробляє пропозиції щодо перспективних питань розвитку господарюючого суб'єкта. Стратегічний аудит має на меті обґрунтування оптимальної чи надання пропозицій альтернативної стратегії і програми розвитку будь-якого аспекту або діяльності клієнта в цілому

Принципи аудиту поділяють на дві групи:

- принципи методології;
- принципи професійної етики.

Принципи професійної етики обов'язкові для дотримання в усіх випадках проведення аудиту, а окремі методологічні принципи можуть мати рекомендаційний характер.

Аудиторів слід дотримуватися "Кодексу етики професійних бухгалтерів", розробленого Міжнародною Федерацією бухгалтерів. **Етичними принципами**, якими керується аудитор, виконуючи свої професійні обов'язки, є:

- а) незалежність;
- б) чесність;
- в) об'єктивність;
- г) професійна компетентність і належна ретельність;
- г) конфіденційність;
- д) професійна поведінка;
- е) дотримання технічних стандартів.

До **принципів методології** відносяться принципи, що визначають і регулюють порядок здійснення аудиторської перевірки. До них належать:

- 1) принцип взаємодії аудиторів;
- 2) принцип відповідальності за висновок;
- 3) принцип документального оформлення аудиторської перевірки;
- 4) принцип контролю якості роботи аудитора;
- 5) принцип планування;
- 6) принцип обґрунтування оцінки аудиторських доказів і системи внутрішнього контролю підприємства;
- 7) принцип визначення критеріїв суттєвості й достовірності;
- 8) принцип оцінки ризиків під час аудиторської перевірки;
- 9) принцип доцільності вибору методики аудиту звітності певного підприємства.

Контроль якості роботи аудитора (аудиторської фірми) — це система заходів, політика й процедури контролю, спрямовані на забезпечення виконання всіх аудиторських перевірок і надання супутніх аудиту послуг відповідно до встановлених стандартів (МСА) й чинного законодавства, проводячи шляхом зовнішніх і внутрішніх контрольних дій. Контроль якості має охоплювати всі види діяльності аудиторської фірми, а саме безпосередньо аудит та інші аудиторські послуги (облікові, консалтингові тощо).

Рекомендована для самостійного вивчення література за темою

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 607 с. [стор. 7-15].
2. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с. [стор. 8-16].
3. Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Карпенко М.Ю. Аудит, методика і організація: Навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей). У 2 частинах. Частина 1. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 162 с., [стор. 55-64].

Питання для самоконтролю знань

1. Сформулюйте мету аудиторської перевірки і мету аудиту? Чим вони відрізняються?
2. Розкрийте сутність функціональних завдань аудиту.
3. На які групи поділяють принципи аудиту?
4. Назвіть і охарактеризуйте основні етичні принципи аудиту.
5. Що означає принцип незалежності і які аспекти він має?
6. Назвіть і охарактеризуйте основні методологічні принципи аудиту.
7. Як Ви розумієте поняття “якість аудиту”?

8. Що являє собою контроль якості аудиту?
9. Які існують види й форми контролю якості аудиту?
10. Що є об'єктом зовнішнього і внутрішнього контролю аудиту?
11. Які питання досліджують в ході перевірки аудиторів (аудиторських фірм)?

Тема 3. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту

Навчальні елементи

- Структура системи внутрішнього контролю.
- Методика вивчення системи внутрішнього контролю клієнта.
- Оцінювання системи внутрішнього контролю.
- Тестування системи контролю.
- Суб'єкти й об'єкти внутрішнього аудиту.

Ризик аудиту, або загальний ризик полягає у тому, що аудитор може висловити неадекватну думку у випадках, коли в документах бухгалтерської звітності існують суттєві перекручення, інакше кажучи, при неправильно підготовленій звітності буде зроблено аудиторський висновок без зауважень.

Ризик аудиту має такі три складові: властивий ризик; ризик, пов'язаний з невідповідністю функціонування системи внутрішнього контролю; ризик невиявлення помилок і перекручень.

Властивий ризик-це імовірність суттєвих перекручень залишку за певним бухгалтерським рахунком чи певної категорії операції або можливість перекручень цих показників у комплексі з перекрученнями за іншими рахунками чи операціями, з припущенням, що до них не застосовувалися заходи внутрішнього контролю підприємства.

Ризик, пов'язаний з невідповідністю функціонування системи внутрішнього контролю, - це ризик неефективності внутрішнього контролю, що може призвести до помилок та перекручень у залишках бухгалтерських рахунків чи операцій.

Ризик невиявлення помилок полягає у тому, що аудиторські процедури підтвердження не завжди можуть виявити помилки, що існують у залишку за певним рахунком.

Ризик невиявлення безпосередньо пов'язаний з проведенням незалежних процедур перевірки. Зроблена аудитором оцінка внутрішнього контролю і внутрішнього ризику впливає на характер, строки й обсяг аудиторських процедур, які виконуються аудитором з метою зменшення ймовірності невиявлення помилок і перекручень. Певний ризик невиявлення помилок існує завжди, навіть коли аудитор перевірить 100% залишків за рахунками або всі види операцій, тому що більша частина аудиторських доказів має скоріше аргументаційний, ніж підсумковий характер. Існує взаємозв'язок між ризиком невиявлення помилок та

властивим ризиком і ризиком невідповідності системи внутрішнього контролю. За будь-яких обставин, незважаючи на розміри властивого ризику і ризику невідповідності системи внутрішнього контролю, аудиторю слід виконати незалежні процедури згідно з програмою.

Прийнятний аудиторський ризик - це суб'єктивно встановлений рівень ризику, який готовий взяти на себе аудитор. Полягає він у тому, що у фінансовій звітності будуть виявлені похибки після завершення аудиту і подання аудиторського висновку без застереження. Якщо аудитор устанавлює для себе менший рівень аудиторського ризику, то це означає, що він прагне до більшої впевненості в тому, що фінансова звітність не має істотних хибок. Нульовий ризик означав би повну впевненість у цьому, а 100-відсотковий ризик - повну невпевненість. Ступінь ризику може коливатися у діапазоні між нулем і одиницею (від 0 до 100%), але не може бути ні вищим, ні нижчим цих значень. Повна гарантія (нульовий ризик) точності фінансової звітності економічно не доцільна, бо для цього аудиторю необхідно не вибірково, а суцільним способом перевірити всю документацію, а також у разі потреби залучити до проведення аудиту технологів, маркетологів та інших фахівців. Такий аудит буде довготривалим, не оперативним, дорого коштуватиме для клієнта і не завжди сприятиме удосконаленню його діяльності.

Аудиторський ризик можна оптимізувати, якщо дослідити велику кількість аудиторських перевірок однорідних суб'єктів господарювання. Це дасть змогу встановити зміст істотних хибок та їх вплив на матеріальні інтереси клієнта й аудитора (аудиторської фірми), а результати досліджень репрезентувати на визначення аудиторського ризику в наступному аудиті на однорідні суб'єкти підприємницької діяльності.

Службу внутрішнього аудиту створюють з метою забезпечення ефективності діяльності апарата управління щодо захисту законних майнових інтересів підприємства, удосконалення системи бухгалтерського обліку і сприяння підвищенню ефективності роботи, зміцнення його фінансового стану. У своїй практичній роботі внутрішня служба керується чинним законодавством України, положеннями, інструкціями, наказами Міністерства фінансів України, Державної податкової адміністрації України, статутом підприємства, наказами, розпорядженнями керівника підприємств і Положенням про організацію внутрішнього контролю на підприємстві.

Служба внутрішнього аудиту є самостійним структурним підрозділом і підпорядковується безпосередньо керівникові. На посаду керівника служби призначається висококваліфікований спеціаліст, який має вищу економічну освіту, досвід бухгалтерської роботи, сертифікат аудитора. Керівника служби внутрішнього аудиту призначає і звільняє з посади керівник підприємства.

Обов'язки працівників служби регламентуються посадовими інструкціями, які розробляються керівником служби внутрішнього аудиту, коригуються у разі зміни окремих функцій або обсягу і затверджуються керівником підприємства.

Функції внутрішнього аудиту визначаються керівництвом або власником підприємства залежно від змісту і специфіки його діяльності, обсягів, показників, системи управління.

До об'єктів організації внутрішнього аудиту належать аудиторські номенклатури. Під ними розуміють перелік інформації, що є в законодавчих актах, нормативних документах, кошторисах, зафіксованих фактах, які використовують у процесі аудиту для підготовки управлінських рішень. Склад номенклатури формується залежно від характеру діяльності господарства.

Кожний окремий об'єкт внутрішнього аудиту потребує індивідуального підходу до використання прийомів аудиту, що є елементами його методу. Від політики і стилю управління залежать напрямки внутрішнього аудиту, глибина дослідження тих чи інших об'єктів внутрішнього контролю.

Рекомендована для самостійного вивчення література за темою

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 607 с. [стор. 187-205].

2. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с. [стор. 121-134, 220-239].

3. Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Карпенко М.Ю. Аудит, методика і організація: Навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей). У 2 частинах. Частина 1. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 162 с., [стор. 111-117]

4. Давидов Г. М. Аудит: Навч. посібник - К. : Знання, 2002. - 363с. [стор. 51-66].

5. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – К.: «Каравелла»; Львів: «Новий світ-2000», 2002. – 504 с. [стор. 124-134].

Питання для самоконтролю знань

1. Як Ви розумієте аудиторський ризик, які складові він включає?
2. Охарактеризуйте кожну складову аудиторського ризику.
3. Який рівень аудиторського ризику є припустимим, який зв'язок при цьому існує між його складовими?
4. Які складові включає ризик невиявлення, який зв'язок при цьому існує між ними?

5. Охарактеризуйте зв'язок між рівнем ризику і ступенем упевненості.

6. Охарактеризуйте ризик для бізнесу в аудиторській діяльності.

7. Розкрийте поняття суттєвості та її зв'язок з аудиторським ризиком.

Тема 4. Аудиторські докази

Навчальні елементи

- ➔ Поняття аудиторських доказів.
- ➔ Достатність і відповідність аудиторських доказів.
- ➔ Види й джерела аудиторських доказів та їх доказове значення.
- ➔ Прийоми й процедури отримання аудиторських доказів.

Термін "аудиторські докази" означає інформацію, одержану аудитором для вироблення думок, на яких ґрунтується підготовка аудиторського висновку й звіту. Аудиторські докази складаються з первинних документів і облікових записів, які беруть в основу фінансової звітності, а також підтверджувальної інформації з інших джерел.

Для одержання аудиторських доказів щодо відповідності й структури та ефективності функціонування системи обліку використовують тести систем контролю та процедури перевірки на суттєвість.

Аудиторські докази та їх зміст залежать від способів їх отримання. Аудитор проводить незалежну процедуру виявлення стану об'єкта аудиту й одержує об'єктивну і повну характеристику. В іншому випадку аудитор використовує дані внутрішнього аудиту, інформацію, отриману від керівництва підприємства або третіх осіб. При цьому він може отримати другорядні докази про стан об'єктів аудиту. До цих доказів він повинен ставитись упереджено, оскільки на практиці можуть з'явитися факти, що їх спростовують.

Вивчення матеріалів попередніх перевірок і результатів проведення внутрішнього аудиту є другорядними доказами правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності даних бухгалтерської звітності. Незважаючи на наявність другорядних доказів, аудитор мусить переконатися в їх правильності й правдивості.

Аудиторські докази бувають таких видів:

- внутрішні - інформація, отримана від клієнта в письмовій або в усній формі;
- зовнішні - інформація, отримана від третіх осіб у письмовому вигляді;
- змішані - інформація, отримана від клієнта в письмовій чи усній формі і підтверджена третьою стороною у письмовому вигляді.

Найбільшу цінність і достовірність для аудиторської фірми становлять зовнішні докази, далі за ступенем цінності й достовірності йдуть змішані докази і внутрішні докази.

Докази, отримані самою аудиторською фірмою, є достовірнішими, ніж докази, наведені економічними суб'єктами.

У процесі підготовки аудиторського висновку використовують документовані докази. Документованими називаються докази, що містяться в конкретних документах. Докази у формі документів і письмових свідчень звичайно достовірніші, ніж усні показання. Аудитор зобов'язаний використовувати докази, які б дали змогу забезпечити високу якість аудиторського висновку стосовно передбаченого в договорі на проведення аудиту підприємства.

Аудиторські докази повинні відповідати ряду вимог, до яких відносяться:

- необхідність;
- достатність;
- обґрунтованість;
- правильність (достовірність).

На підготовчому етапі надання аудиторських послуг важливо визначити їх об'єкти і встановити, які докази необхідні, щоб скласти аудиторський висновок.

Під достатністю доказу розуміють обсяг інформації, яка достатня для визначення стану об'єкта аудиту. Якщо аудиторський доказ одержано за результатом суцільної перевірки руху господарських операцій, то аудитор може бути впевнений у повноті отриманої характеристики об'єкта аудиту і скласти відповідний аудиторський висновок. Коли ж аудиторський доказ містить дані, отримані за допомогою вибіркового дослідження об'єкта контролю, то, приймаючи на їх основі остаточне рішення, аудитор допускає певний ступінь ризику.

Критерії достатності й необхідності взаємно зв'язані і стосуються аудиторських свідчень, отриманих як під час тестування систем контролю, так і застосування процедури перевірки на суттєвість. Достатність є виміром кількості аудиторських свідчень, а необхідність - їх якості та надійності та відповідності конкретному твердженню.

На аудиторську думку про достатність і необхідність аудиторських свідчень впливають такі фактори:

- оцінка аудитором характеру й розміру ризику, властивого на рівні як фінансової звітності, так і на рівні залишків на рахунку чи класу операцій;
- характер систем обліку і внутрішнього контролю й оцінка ризиків контролю;
- значущість питань, що вивчаються і розглядаються;
- досвід, набутий протягом попередніх аудиторських перевірок;

- результати аудиторських процедур, разом з можливими виявленими випадками шахрайства чи помилок;
- джерело і надійність отриманої інформації.

Обґрунтованість аудиторського доказу забезпечується тоді, коли він містить дані, наведені в первинних документах і звітах, облікових регістрах, формах звітності та інших документах, зміст яких підтверджується підписами конкретних виконавців.

Під правильністю розуміють вимогу, відповідно до якої в аудиторському доказі мають бути наведені всебічно (формально, арифметичне і логічно) перевірені аудитором дані.

Дотримання вказаних вище вимог забезпечує одержання достовірної інформації про стан об'єктів аудиту, необхідної для складання аудиторського висновку.

Залежно від змісту об'єкта контролю аудитор вибирає відповідні джерела інформації, які дають повну характеристику досліджуваного об'єкта. Такими джерелами можуть бути:

- дані первинних документів, у яких відображається зміст відповідних господарських операцій чи первинних звітів, де містяться узагальнюючі дані про об'єкт контролю за певний період;
- облікові регістри, де узагальнюється і нагромаджується інформація з відповідних документів і звітів щодо їх економічного змісту;
- Головна книга - реєстр синтетичного обліку, де відображаються залишки на початок і кінець звітного періоду та обороти за дебетом і кредитом відповідних рахунків бухгалтерського обліку;
- бухгалтерська звітність;
- плани, кошториси, калькуляції, розпоряджувальні документи (накази, розпорядження і т. д.);
- матеріали перевірок, проведених державними податковими інспекціями, органами державної контрольно-ревізійної служби та іншими органами управління;
- матеріали внутрішньогосподарського контролю підприємства, у тому числі за результатами раптових перевірок та інвентаризації основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків тощо;
- дані, отримані аудитором під час проведення документального і фактичного контролю об'єктів аудиту;
- письмові й усні заяви робітників підприємства і третіх осіб стосовно змісту досліджуваних об'єктів.

У міжнародних стандартах аудиту вказано, що коли аудиторські докази, отримані з різних і незалежних один від одного джерел, збігаються, то це має кумулятивний ефект. Іншими словами, достовірність подібних доказів, взятих разом, вища від простої суми таких доказів, взятих окремо.

Для збору аудиторських доказів застосовуються різні процедури. Аудиторська процедура - це певний порядок і послідовність дій аудитора для отримання необхідних аудиторських доказів на конкретній ділянці аудиту.

Аудитор отримує аудиторські докази за допомогою застосування однієї чи кількох із вказаних нижче процедур:

- перевірка;
- спостереження;
- опитування та підтвердження;
- підрахунок;
- аналітичні процедури.

Рекомендована для самостійного вивчення література за темою

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 607 с. [стор. 135-160].

2. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с. [стор. 182-188].

3. Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Карпенко М.Ю. Аудит, методика і організація: Навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей). У 2 частинах. Частина 1. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 162 с., [стор. 125-131].

4. Давидов Г. М. Аудит: Навч. посібник. - К. : Знання, 2002. - 363с. [стор. 35-40].

Питання для самоконтролю знань

1. Яким стандартом регламентуються достатність і відповідність аудиторських доказів?

2. Що розуміють під аудиторськими доказами?

3. Що розуміють під тестами контролю?

4. Що розуміють під процедурами по суті?

5. Охарактеризуйте критерії достатності і відповідності аудиторських доказів.

6. Які фактори впливають на достатність і відповідність аудиторських доказів?

7. Які докази повинен отримати аудитор при застосуванні тестів систем контролю?

8. Які докази повинен отримати аудитор при застосуванні процедур за суттю?

9. Назвіть ознаки, за якими класифікують аудиторські докази.

10. Охарактеризуйте ступінь довіри до аудиторських доказів з точки зору їх класифікаційних ознак.

11.Що розуміють під доказовим значенням аудиторських доказів. Як вони ранжуються за вказаною ознакою?

12.Які особливості властиві неофіційним та допоміжним документам як аудиторським доказам?

13.Який зв'язок між витратами, понесеними для одержання аудиторських доказів, і корисністю отриманої інформації?

14.Як класифікують тести систем контролю за процедурою їх здійснення? Розкрийте особливості кожної класифікаційної групи тестів систем контролю.

15.Назвіть і охарактеризуйте процедури отримання аудиторських доказів.

Тема 5. Аудит активів, пасивів та фінансової звітності

Навчальні елементи

- ↳ Стадії аудиту.
- ↳ Загальний план аудиту, його зміст.
- ↳ Програма аудиту.
- ↳ Календарний графік проведення аудиторської перевірки.
- ↳ Аудит операцій з основними засобами.
- ↳ Аудит нематеріальних активів.
- ↳ Аудит грошових коштів.
- ↳ Аудит розрахунків з підзвітними особами.
- ↳ Аудит експортних та імпорتنних операцій.
- ↳ Аудит дебіторської заборгованості.
- ↳ Аудит запасів.
- ↳ Аудит готової продукції та її реалізації.
- ↳ Аудит формування та змін статутного капіталу.
- ↳ Аудит кредиторської заборгованості.

Аудиторський процес - це сукупність організаційних, методичних і технічних процедур аудитора. Він складається з таких стадій:

- підготовчо-узгоджувальна;
- робочо-дослідницька;
- завершально-результативна.

У Міжнародному стандарті аудиту 200 «Мета і загальні принципи аудиту фінансової звітності» підкреслюється, що аудитор повинен планувати свою роботу так, щоб мати можливість своєчасно провести ефективний аудит. Під час планування аудитору слід дотримуватись ряду принципів, які б забезпечили належне планування.

МСА не регламентує форму складання загального плану аудиту, тому аудитори самостійно розробляють його структуру.

У загальному плані вказують основні етапи робіт, які аудитор вважає необхідними, ґрунтуючись на:

- інформації, що була отримана в результаті ознайомлення з бізнесом клієнта, його системою обліку і внутрішнього контролю;
- власному досвіді й кваліфікації;
- внутрішньофірмових стандартах;
- визначеному ступені ризику;
- розрахованому рівні суттєвості;
- передбачуваному обсязі робіт - аудитор визначає тривалість етапів у днях.

Аудитор повинен розробити й документально оформити програму аудиту, яка визначає характер, час і обсяг запланованих аудиторських процедур, необхідних для виконання загального плану аудиторської перевірки. Програма ніби деталізує і доповнює план аудиту. З її допомогою аудитор може організувати роботу асистентів аудитора та іншого персоналу, детально вказавши, які, ким і коли мають бути виконані аудиторські процедури. Програма аудиту є набором інструкцій для асистентів, залучених до аудиторської перевірки, а також засобом контролю і документування належного виконання роботи. Програма аудиту може містити завдання для кожної ділянки аудиторської перевірки й бюджет часу, де зазначається кількість годин, відведених на різні ділянки або процедури аудиторської перевірки, тобто кількість годин на проведення перевірки окремого об'єкта аудиту в програмі аудиту і в загальному плані повинні співпадати.

Програма аудиторської перевірки - це основа детального планування часу і витрат. Під час розробки аудиторської програми слід упорядкувати аудиторські процедури, встановити методи їх виконання, уточнити й деталізувати масштаб роботи, яку необхідно виконати. Записи і висновки аудитора за кожним розділом програми фіксують у робочій документації і є тим фактичним матеріалом, який використовується аудитором у процесі підготовки й обґрунтування аудиторського звіту.

Загальний план аудиторської перевірки і програму аудиту треба переглядати у процесі аудиту (за потреби). Планування здійснюється постійно протягом усього терміну виконання завдання з аудиторської перевірки внаслідок зміни обставин або несподіваних результатів аудиторських процедур. Причини внесення значних змін треба документально оформити.

Для заповнення граф «Період перевірки» і «Виконавець» у загальному плані необхідно скласти календарний графік проведення аудиту, враховуючи при цьому, що етапи аудиту можуть бути зв'язані між собою, а також те, що кожний аудитор виконує конкретний етап робіт.

Аудитор повинен скласти календарний графік аудиторської перевірки відповідно до загального плану аудиту. Графік показує

заплановану аудиторську роботу і служить засобом контролю за проведенням аудиту. При складанні графіка мають враховуватися вимоги клієнта.

Важливою умовою при плануванні аудиту є синхронність роботи аудиторів, тому треба прагнути того, щоб аудитори максимально одночасно закінчили свою роботу.

На початку аудиту слід організувати й забезпечити в присутності аудитора повну інвентаризацію всіх основних засобів. Для цього за наказом керівника підприємства комісія, яка перевіряє основні засоби і відображає їх в інвентаризаційних описах у вартісному вираженні, вказує повну їх назву і призначення, інвентарні номери та інші технічні й експлуатаційні показники. Звертають увагу на наявність недіючого, некомплектного та надлишкового обладнання, з'ясовують причини такого становища і дають відповідні пропозиції щодо усунення недоліків. Інформацією, що характеризує використання основних засобів, є показники фондівіддачі й фондомісткості, які слід правильно визначити. Оцінка об'єктів, які не взяті на облік, визначається технічним станом з оформленням відомостей про оцінку та знос відповідними документами. Якщо основні засоби були поновлені, реконструйовані, розширені або переобладнані і від цього змінилося їх основне призначення, то їх заносять в опис під назвою, яка відповідає новому призначенню. Коли буде встановлено, що виконані роботи капітального характеру (добудова поверхів, прибудова нових приміщень або часткова ліквідація будинків і споруд) не відображені в обліку, комісія повинна визначити суму підвищення або зниження їх первинної вартості. Основними завданнями і метою аудиту є перевірка:

- збереження основних засобів; дотримання правил оформлення операцій із надходженням, переміщенням, вибуттям та ліквідацією основних засобів;
- правильність нарахування і використання амортизаційних відрахувань;
- законність витрат на поточний і капітальний ремонт;
- використання завдань чи плану з капітальних вкладень та ведення обліку основних засобів.

Усі об'єкти основних засобів мають бути закріплені за матеріально-відповідальними особами. З цією метою вартість закріплених за матеріально-відповідальними особами основних засобів за даними інвентарних списків порівнюють із залишком рахунку їх на початок аудиту.

Важливим моментом для аудиту є встановлення, в який спосіб зараховуються основні засоби на баланс за справедливою вартістю.

Під аудиторською перевіркою нематеріальних активів розуміють дослідження прав підприємства на користування природними надрами,

майном, землею, авторське право у сфері науки, літератури, мистецтва, об'єктами промислової власності тощо.

Мета аудиту нематеріальних активів - установлення дотримання підприємством методики обліку вимогам Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи". Досліджують питання документального оформлення наявності об'єктів нематеріальних активів, правильності відображення їх початкової балансової вартості, організації, аналітичного і синтетичного обліку нематеріальних активів нарахування їх зносу, для цього слід використати рахунок 12 "Нематеріальні активи", який призначений для обліку та узагальнення інформації про наявність та їх рух.

Належну увагу приділяють правильності списання об'єктів нематеріальних активів з балансу, відповідності показників синтетичного й аналітичного видів обліку та їх зносу залишкам, записаним у Головній книзі і балансі. До нематеріальних активів належать немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані (відокремлені від підприємства) й утримуватися підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, адміністративних потреб чи надання в оренду іншим особам.

Для проведення експертизи нематеріальних активів і юридичного аналізу первинних бухгалтерських документів, що підтверджують право на їх власність, залучають відповідних фахівців.

З початку аудиту необхідно перевірити факт наявності нематеріальних активів за документами, де описано сам об'єкт, або документами, в яких підтверджується створення об'єкта.

Правильність визначення вартісної інтелектуальної власності має велике значення для аудитора.

Розкриття інформації про нематеріальні активи визначені П(С)БО - (Положення (стандарт) бухгалтерського обліку) 8 "Нематеріальні активи". Бухгалтерський облік нематеріальних активів ведеться стосовно кожного об'єкта за групами, тобто за сукупністю однотипних за призначенням і умовами використання. У плані рахунків передбачений синтетичний рахунок 12 "Нематеріальні активи", який має відповідні субрахунки: "Права користування природними ресурсами"; "Права користування майном"; "Права на знаки для товарів і послуг"; "Права на об'єкти промислової власності"; "Авторські суміжні з ними права"; "Гудвіл" та "Інші нематеріальні активи". Важливо підкреслити, що П(С)БО 8 не поширюються на гудвіл, який виникає внаслідок об'єднання підприємств, і на операції з нематеріальними активами, особливості обліку яких визначаються іншими П(С)БО.

Необхідно встановити: чи правильно отриманий або придбаний нематеріальний актив відображається в балансі, чи відповідає

встановленим критеріям спосіб зарахування нематеріальних активів на баланс (активи повинні зараховуватися за первісною вартістю), чи збільшувалась на підприємстві первісна вартість, які витрати на придбання (створення) мало підприємство, на якому рахунку ці витрати нагромаджуються у разі придбання нематеріальних активів в обмін на корпоративні права, в який спосіб визначається залишкова справедлива вартість.

Важливою складовою аудиторської перевірки фінансово-господарського стану підприємства є аудит грошових коштів, який проводиться за такими напрямками: аудит касових операцій; аудит операцій на поточному рахунку, аудит операцій на валютному та інших рахунках у банках. Досліджуючи ці напрямки, можна зробити висновок про доцільність та ефективність використання грошових коштів клієнтом. У процесі аудиту операцій з грошовими коштами необхідно розв'язати такі завдання:

- ознайомитися з умовами зберігання готівки та інших грошових документів у касі;

- вивчити фактичний порядок документального оформлення операцій з надходження і вибуття грошових коштів, ведення касової книги й книги реєстрації грошових документів, обліку касових операцій;

- установити законність і достовірність операцій з надходження і списання коштів з банківських рахунків і правильність їх відображення.

Освоєння методики аудиту касових операцій є важливим виходячи з таких причин: грошові кошти є найбільш ліквідними і такими, що швидко реалізуються активами клієнта, вони мають масовий і поширений характер, рух готівки відбувається через касові операції, тому під час аудиту вони досліджуються суцільним методом. Особлива увага приділяється питанню забезпечення збереження грошей і дотримання касової дисципліни.

Починаючи дослідження операцій з грошовими коштами, аудитор доцільно отримати якомога повнішу інформацію про внутрішній контроль на даній ділянці обліку. З'ясувати, як на підприємстві дотримуються касової дисципліни, наскільки жорстко контролюються операції з готівкою, у тому числі з валютою, наскільки чітко забезпечується санкціонування різних платежів з поточного та інших рахунків підприємства (можна шляхом фактичної перевірки).

Під час перевірки касових операцій особливу увагу звертають на виявлення повноти, своєчасності й правильності оприбуткування готівки (надходжень з банку, повернення підзвітних сум, виручки, внесків орендної плати та інших позареалізаційних доходів).

Під час аудиту розрахунків з підзвітними особами перевіряють своєчасність і правильність звітності підзвітних осіб, порядок видачі авансів, законність і доцільність використання підзвітних сум.

Об'єктом аудиту операцій з підзвітними сумами є авансові звіти, додані до них підтверджувальні документи - рахунки, чеки, посвідчення про відрядження, закордонні паспорти, квитки на проїзд, акти та інші виправдовувальні документи, накази, розпорядчі документи, а також бухгалтерські записи за рахунком 37 "Розрахунки з різними дебіторами" на субрахунку 372 "Розрахунки з підзвітними особами" у Головній книзі та у відповідних журналах.

Під час аудиту розрахунків з підзвітними особами в наведеній нижче послідовності перевіряють:

- суму залишків на субрахунку 372, яку зіставляють з даними аналітичного обліку, при цьому звертають увагу на своєчасність розрахунків з підзвітними особами, своєчасність внесення в касу залишків підзвітних сум та правильність відображення їх у національній та іноземній валютах;

- чи немає простроченої заборгованості за підзвітними сумами у працівників, які звільнилися з підприємства;

- правильність і своєчасність складання авансових звітів;

- чи не мали місце випадки видачі в підзвіт коштів за наявності залишків підзвітних сум або несвоєчасне звітування про використані кошти;

- своєчасність повернення в касу залишків підзвітних сум, а також своєчасність утримання несвоєчасно зданих сум в іноземній валюті - в трикратному розмірі;

- чи не допускалися випадки передання підзвітних сум від однієї особи до іншої;

- правильність оформлення документів на відрядження;

- законність, доцільність та обґрунтування витрат на відрядження, а також відображення їх у бухгалтерському обліку за наявністю рішення або наказу керівництва;

- правильність відображення розрахунків з підзвітними особами в бухгалтерському обліку.

Аудитор звертає особливу увагу на правильність віднесення витрат, які відшкодовуються, на рахунки бухгалтерського обліку, їх справжність, достовірність виправдувальних документів.

Аудит обліку експортних та імпорتنих операцій в основному проводиться за такими напрямками:

- перевірка договірної документації та дотримання строків виконання договорів;

- перевірка даних аналітичного та синтетичного обліку;

- дотримання показників якості реалізованої продукції на експорт;

- достовірність відображення в документах кількості експорту;

- правильність відображення операцій у статистичній та бухгалтерській звітності;

- правильність проведення та відображення в обліку результатів інвентаризації розрахунків з покупцями;
- зустрічна перевірка підприємства покупця та постачальника;
- перевірка даних бухгалтерського й оперативного обліку;
- причини виникнення простроченої заборгованості;
- установлення правильності паралельного обліку курсових різниць, які виникають під час здійснення операції, і в результаті перерахунку сум господарських операцій на останнє число звітного періоду;
- дотримання підприємством законодавства щодо безготівкових розрахунків в іноземній валюті.

Аудит імпорتنих операцій розглядають в двох напрямках:

- аудит розрахунків за імпортними операціями, що передбачає перевірку правильності розрахунків з імпортерами за імпортовану продукцію;
- аудит формування вартості імпортованої продукції, завданням якого є перевірка правильності визначення витрат, які включаються у вартість товару й правильне відображення їх в обліку.

Основними завданнями аудиту розрахункових операцій, пов'язаних з імпортом товарів, робіт, послуг, є:

- сприяння прискореному платежу імпортера з метою уникнення штрафних санкцій як з боку контрагента, так і держави;
- перевірка своєчасності розрахункових операцій і недопущення простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості, дотримання фінансово-розрахункової дисципліни;
- правильність документування господарських операцій і доцільності укладання імпорتنих контрактів;
- перевірка законності здійснення зовнішньоекономічних операцій і дотримання вимог договорів;

Джерелами інформації для аудиту імпорتنих операцій є:

- законодавчі акти й нормативно-правові документи, що регулюють відносини імпортерів з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, банківськими установами, державними органами;
- митна документація, технічна документація (технічний паспорт машин і обладнання), контракти, арбітражна документація; договірні й організаційно-розпорядчі документація;
- товарно-супровідна документація (сертифікат про якість товару), специфікація, пакувальний лист, комплектувальна відомість, транспортна, експедиторська і страхова документація; виробничо-фінансові плани, бізнес-плани;
- складська документація, рахунок-фактура, ліцензія у разі експорту товару (якщо товар є ліцензійним);
- дані оперативного обліку й звітності;

- банківська документація, заява на перевезення валюти, документи щодо недостач і псування товару.

Аудит розрахунків за імпорнтними операціями з постачальниками (експортерами) передбачає встановлення наявності, законності, правильності оформлення зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які визначають права та обов'язки сторін щодо імпорту товарів (робіт, послуг). Установлюється доцільність імпорту даних товарів і дотримання встановлених договором розрахунків.

Аудит розрахунків доцільно проводити в такій послідовності:

- аудит у розрахунках за імпорнтними операціями залишків і відповідність їх регістрам аналітичного і синтетичного обліку;

- виявлення простроченої дебіторської (передплата) та кредиторської заборгованості, а також причин і умов їх виникнення;

- перевірка правильності стягнення пені за порушення строків розрахунків з іноземцями як через несплату коштів, так і в разі вчасного неотримання імпортованих товарів;

- дослідження відповідності ведення обліку за імпорнтними операціями і самих господарських операцій за встановленими законодавством правилами й інструкціями;

- аудит правильності відображення господарських операцій з імпорту товарів у бухгалтерському обліку згідно з первинними документами;

- з'ясування повноти отриманих матеріальних цінностей, робіт, послуг від імпортерів;

- виявлення відповідності розрахунків договорам;

- установлення правильності відображення в обліку сплачених мита, митних зборів під час розмитнення товарів, акцизного збору, ПДВ, а також правильності їх обчислення з урахуванням пільг відносно товарів критичного імпорту;

- виявлення ступеня організації внутрішньогосподарського контролю за розрахунками з імпортерами;

- перевірка матеріалів інвентаризації розрахунків з імпортерами;

- визначення правильності відображення розрахунків з імпортерами в бухгалтерській і статистичній звітності;

- з'ясування правильності паралельного обліку курсових різниць, які виникають під час здійснення операції та в результаті перерахунку сум господарських операцій на останнє число звітного періоду.

Аудит формування вартості імпортованої продукції передбачає перевірку правильності визначення митної вартості товару на підставі його ціни, установленної договором, а також перевірку не включених до рахунку-фактури витрат на транспортування, навантаження, розвантаження, страхування товарів, комісійних і брокерських платежів, які мають бути сплачені підприємствами як умова їх ввезення та за

використання об'єктів інтелектуальної власності, які належать до цих товарів. При цьому аудитор повинен перевірити дійсність таких витрат, які підтверджуються відповідними документами.

Завдання аудиту дебіторської заборгованості:

- установлення реальності дебіторської заборгованості й простроченої заборгованості (за якою минув строк позовної давності);
- перевірка правильності списання заборгованості, строк позовної давності якої минув;
- перевірка достовірності відображення в обліку дебіторської заборгованості залежно від прийнятого методу визначення реалізації;
- перевірка правильності й обґрунтованості списання заборгованості;
- дослідження правильності оформлення і відображення в обліку заборгованості за виданими авансами, пред'явленими претензіями.

Джерела інформації для перевірки дебіторської заборгованості:

- Реєстри синтетичного обліку і звітність (Баланс Ф-1, Головна книга).
- Реєстри синтетичного й аналітичного обліку розрахунків (журнал № 3 від 3.1-3.6 відповідних машинограм за автоматизованого обліку).

Первинні документи з обліку розрахунків (накладні, рахунки-фактури, касові й банківські документи, договори). Аудит розрахунків проводять в кілька етапів. На першому необхідно встановити, чи не є відображена в балансі заборгованість простроченою, на другому етапі розглядають дебіторську і кредиторську заборгованість, щодо якої минув термін позову, списання заборгованості й правильність ведення обліку.

Спочатку перевіряють дані активу балансу за відповідними рахунками. Ці дані за рахунками 16, 36, 37, 38, 63 та ін. порівнюють з даними журналів і відомостей на певну дату (1-ше число місяця). Після цього аудитор вивчає договори на поставку продукції, передбачену форму розрахунків, застосування попередньої оплати покупця продукції, зокрема плановими платежами, розрахунковими чеками, векселями, акредитивами, дорученнями, установлює, з чиєї ініціативи обрана не вигідна для підприємства форма розрахунків і які заходи вживаються для поліпшення системи розрахунків.

Важливим питанням є оцінка дебіторської заборгованості для відображення її в балансі підприємства. Згідно зі Стандартом 10 дебіторська заборгованість має відображатись у балансі за чистою реалізаційною вартістю, тобто за реальною сумою заборгованості, яку підприємство може мати.

Слід також врахувати знижки з ціни, що їх надають клієнтам, а також повернення товарів покупцями.

Для аудиту важливо знати відсоток безнадійної дебіторської заборгованості, для того щоб перевірити інформацію про створення резерву сумнівних боргів. Згідно з принципом обережності підприємство

повинно наприкінці року визначити суму безнадійних боргів і створити резерв для її погашення за рахунок витрат поточного року.

Для отримання інформації про реальний стан дебіторської заборгованості можна надіслати листи-запити підприємствам-боржникам про звірку даних і самостійно провести зустрічні перевірки.

Аудиторська перевірка операцій з матеріальними цінностями включає дослідження стану складського господарства і збереження матеріальних цінностей, нормування витрачання, оприбуткування, правильності оцінки купованих матеріальних цінностей, використання запасів на виробництві, перевірка операцій з МШП. Основна мета перевірки - встановлення законності, достовірності й доцільності операцій з матеріалами, правильності їх відображення в обліку. Головну роль в аудиті матеріальних цінностей відіграє інвентаризація. Присутність аудитора під час інвентаризації необхідна.

Перевіряючи рух запасів, потрібно виявити підробки в документах за операціями з витрачання товарів, у тому числі необґрунтоване підвищення цін.

Важливий спосіб бухгалтерської перевірки - порівняння даних прибутково-видаткових документів з даними інших документів, які фіксують ці самі операції, але в інших аспектах. Його застосовують тоді, коли є підозра, що під час здійснення деяких операцій були допущені помилки, а документально ці операції зафіксовані правильно.

Використовують також такі прийоми і способи, як зіставлення даних, що відображають надходження та витрачання матеріальних цінностей, з даними документів, якими оформлені інші операції, обумовлені першою операцією; даних про переміщення запасів з даними про тару, в якій вони перевозились; даних бухгалтерського обліку з даними оперативного обліку; перевірка фактичного виконання робіт у натуральних показниках, оплачених за грошовими документами; перевірка об'єктивної можливості виконання операцій, відображених у документах.

Безпосередній огляд бухгалтерських документів здійснюють для перевірки правильності арифметичних підрахунків у них, їх правильного оформлення. Зіставлення даних бухгалтерського обліку з даними оперативного обліку використовують для вивчення господарських операцій.

Основними завданнями аудиту готової продукції та її реалізації є встановлення правильності й достовірності відображення у звітності фактичної виручки від реалізації робіт (послуг) та фактичних витрат на виробництво і реалізацію продукції, формування фінансових результатів, з'ясування правильності визначення виробничої собівартості готової продукції, до якої входять: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; загальновиробничі витрати. Прямі матеріальні витрати включають вартість сировини й основних матеріалів,

купованих напівфабрикатів, комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів.

З'ясовують, чи дотримуються на підприємстві Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 у частині визначення вартості матеріальних запасів і яку методику застосовують для оцінки запасів, зокрема ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, собівартості перших за часом надходження запасів; нормативних витрат.

Джерелами інформації є: баланс підприємства, звіт про фінансові результати та їх використання, журнали 1, 2, 3, 4, 5, 5а, 6 (у разі використання журнальної форми бухгалтерських записів), первинні документи з відпуску готової продукції зі складу, банківські виписки про рух коштів на поточному рахунку, касові звіти з прикладеними прибутково-видатковими документами в оплату рахунків, платіжні доручення на оплату відвантаженої продукції та ін.

Аудитор повинен перевірити, а за необхідності й самостійно здійснити розрахунок фактичної собівартості продукції та реалізованої продукції.

Особливу увагу приділяють перевірячі правильності відображення у відомості № 31 даних первинних документів з відвантаження готової продукції. Перевіряють, чи всі суми включені у відомість. Якщо має місце невідповідність, аудитор установлює її причини. Правильність записів у рахунках постачальників перевіряють за накладними й за платіжними документами на відпуск продукції (товарів, робіт та послуг). Під час перевірки рахунків з'ясовують, чи має місце завищення або заниження цін або сум торговельних націнок на продукцію.

Перевіряючи розрахунки за готову продукцію за бартерними операціями, аудитор виявляє, чи вся сума включена в обсяг реалізації, чи правильно нараховано ПДВ, а також в яких цінах здійснено бартерний обмін. Після цього аудитор аналізує правильність визначення оподаткованого обороту для оподаткування ПДВ. Аудитор аналізує суми безоплатно отриманих товарів. При цьому необхідно враховувати, яка їх сума включається до об'єкта оподаткування на прибуток. На підприємствах, які використовують векселі під час оформлення розрахунків за відвантаженою продукцію, важливо встановити порядок проведення операцій за рахунками бухгалтерського обліку.

Ретельного аналізу потребує операція зі списання готової продукції (товарів). Перевіряють правомірність списання та відображення результатів на рахунках бухгалтерського обліку, правомірність списання нерозподілених постійних і наднормативних виробничих витрат на собівартість реалізованої готової продукції (виконаних робіт та послуг).

Аналізують правильність визначення результатів від реалізації готової продукції (робіт та послуг) за кожним номенклатурним номером, а

також правильність відображення їх у реєстрах бухгалтерського обліку і в звітних даних форм № 1 і № 2 річної та квартальної звітності.

Основним завданням аудиту формування та змін статутного капіталу є перевірка достовірності відображення статутного капіталу в обліку і звітності, встановлення законності та правильності його формування, правильності та цілеспрямованості використання.

Джерелом інформації є: облікові реєстри поточного синтетичного та аналітичного обліку по рахунку 40 "Статутний капітал" за видами капіталу; звітність (баланс, звіт про власний капітал).

Основні напрямки аудиту:

1. Перевірка обґрунтованості збільшення статутного капіталу в частині основних і оборотних фондів у результаті їх переоцінки, введення в експлуатацію нових видів основних фондів;

2. Перевірка обґрунтованості зменшення статутного капіталу в частині основних і оборотних фондів при списанні недоамортизованих об'єктів основних засобів, їх ліквідації, реалізації нижче залишкової вартості, нижче діючих ринкових цін окремих об'єктів чи законсервованого комплексу устаткування цехів, будівель. При цьому детально аналізують первинну документацію, щодо стану, оцінки об'єктів, розрахунків з покупцями.

3. Перевірку правильності відображення в обліку операцій щодо статутного капіталу здійснюють методом аналізу кореспонденції рахунків і первинних документів, які є підставою для бухгалтерських записів. Крім цього, перевіряють дотримання методики аналітичного обліку статутного капіталу і відповідність звітності про величину статутного капіталу в балансі.

Значну питому вагу в складі джерел коштів підприємства мають позикові кошти, в тому числі кредиторська заборгованість. Тому аудиторю треба вивчати, перевіряти поряд з дебіторською заборгованістю і кредиторську, її склад, структуру.

Кредиторська заборгованість - це найвагоміша частина зобов'язань підприємства, до яких включаються довгострокові й поточні зобов'язання.

Під час перевірки кредиторської заборгованості мають бути розв'язані такі завдання:

- вивчення реальності кредиторської заборгованості - як довгострокової, так і поточної;

- установлення причин і строків утворення заборгованості;

- перевірка наявності простроченої кредиторської заборгованості;

- вивчення кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності;

- з'ясування правильності списання заборгованості, строк позовної давності якої минув, перевірка достовірності відображення за відповідними статтями балансу суми кредиторської заборгованості;

- перевірка правильності й обґрунтованості списання заборгованості та оформлення і відображення в обліку заборгованості за одержаними авансами.

Джерелами інформації для перевірки кредиторської заборгованості є: договори поставки продукції (робіт, послуг), акти звіряння розрахунків, протоколи про залік взаємних вимог, акти інвентаризації розрахунків, векселі, копії платіжних документів, книга купівлі, книга продажу, облікові реєстри (відомості, журнали, машинограми), Головна книга, звітність, а також первинні документи й облікові реєстри з обліку розрахунків з постачальниками, різними кредиторами, розрахунки за претензіями, з відшкодування матеріального збитку.

Аудит кредиторської заборгованості проводять в кілька етапів. Слід встановити, чи не була відображена в балансі заборгованість прострочена. Це здійснюється зіставленням термінів розрахунків, які вказані в договорах, рахунках-фактурах. Перевіряють кредиторську заборгованість, щодо якої минув строк позовної давності.

Установлюють наявність кредиторської заборгованості з простроченим терміном позову й перевіряють її списання. Для підтвердження реальності кредиторської заборгованості аудитор може розіслати листи кредиторам для підтвердження залишку. Надходження і перерахування коштів перевіряють за даними журналу № 1. У такий же спосіб виявляють наявність заборгованості з простроченим трирічним терміном давності і перевіряють правильність її списання.

Рекомендована для самостійного вивчення література за темою

1. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с. [стор. 324-336, 386-389, 421-425, 449-453, 485-488, 501-504, 530-532, 550-554, 574-575].
2. Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Карпенко М.Ю. Аудит, методика і організація: Навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей). У 2 частинах. Частина 1. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 162 с., [стор. 109-124]
3. Давидов Г. М. Аудит: Навч. посібник. - К. : Знання, 2002. - 363с. [стор. 134-213].
4. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: Навчальний посібник. – К.: «Каравелла»; Львів: «Новий світ-2000», 2002. – 504 с. [стор. 275-386].

Питання для самоконтролю знань

1. Що таке аудиторський процес, з яких стадій він складається?
2. Які основні дії виконують на підготовчо-узгоджувальній стадії?
3. Які основні дії виконують на робочо-дослідницькій стадії?
4. Які основні дії виконують на завершально-результативній стадії?

5. У чому полягають відмінності у виділенні стадій аудиту в міжнародній і національній практиці? Ці відмінності мають теоретичний чи практичний характер?

6. Які принципи планування аудиту закладено в МСА?

7. Які документи складають при планування аудиту? Охарактеризуйте взаємозв'язки між плановими аудиторськими документами.

8. Які питання слід урахувати аудиторів під час розробки загального плану аудиторської перевірки?

9. Які фактори аудитор враховує при визначенні тривалості етапів аудиторської перевірки?

10. У чому полягають відмінності загального плану і програми аудиту?

11. У якому плановому аудиторському документі є посилання на робочий документ?

12. У чому полягає методика календарного планування аудиторської перевірки?

13. Які функції виконує календарний графік аудиторської перевірки, які рішення можуть прийматися на його підставі?

14. Розкрийте особливості аудиту операцій з основними засобами.

15. Розкрийте особливості аудиту нематеріальних активів.

16. Розкрийте особливості аудиту грошових коштів.

17. Розкрийте особливості аудиту розрахунків з підзвітними особами.

18. Розкрийте особливості аудиту експортних та імпорتنих операцій.

19. Розкрийте особливості аудиту дебіторської заборгованості.

20. Розкрийте особливості аудиту запасів.

21. Розкрийте особливості аудиту готової продукції та її реалізації.

22. Розкрийте особливості аудиту особливості аудиту формування і змін статутного капіталу.

23. Розкрийте особливості аудиту кредиторської заборгованості.

Тема 6. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи

Навчальні елементи

- ➔ Попередня і робоча документація.
- ➔ Поняття і класифікація робочих документів аудитора.
- ➔ Методика складання робочих документів аудитора та ведення аудиторського досьє.
- ➔ Поняття аудиторського висновку.
- ➔ Структура аудиторського висновку.
- ➔ Види аудиторських висновків.
- ➔ Вплив думки аудитора на вибір виду аудиторського висновку.
- ➔ Аудиторський звіт.

Документальне оформлення аудиторських послуг складається з попередньої, робочої і підсумкової документації.

До початку аудиторської перевірки або надання аудиторських послуг аудитор і замовник повинні погодити умови їх здійснення. Умови проведення аудиторської перевірки мають бути зафіксовані в попередній документації. МСА 210 «Умови домовленості про аудиторську перевірку» рекомендує погоджені умови задокументувати в листі-зобов'язанні або в будь-якій іншій договірній формі, що є зручною. Вказаний МСА 210 покликаний допомогти аудитору в підготовці листів-зобов'язань, які стосуються аудиторських перевірок фінансових звітів. Ці рекомендації можна також застосовувати до супутніх послуг. У разі надання інших послуг, наприклад, консультацій з питань оподаткування, бухгалтерського обліку або управління, може виявитися доречним складання окремих листів-зобов'язань. У цьому контексті слід зазначити, що більш доцільним є складання і листа-зобов'язання, і договору на проведення аудиту. Це дозволить у листі-зобов'язанні відобразити специфічні для аудиту погоджені умови щодо перевірки, а в договорі визначити найбільш суттєві господарські питання: предмет договору, термін перевірки, її вартість, реквізити сторін та ін. Лист – зобов'язання може бути додатком до договору.

Таким чином, до складу попередньої документації в аудиті відносять листи-зобов'язання і договір на проведення аудиту.

Робоча документація - це записи, за допомогою яких аудитор фіксує процедури перевірки, тести, отриману інформацію і відповідні висновки, які здійснюються під час аудиторської перевірки. За результатами аудиторської перевірки аудитор зобов'язаний вести документацію зі справ, які стосуються прийнятих рішень за наслідками аудиту. Функції робочих документів - це обґрунтування твердження в аудиторському висновку про відповідність застосованих процедур аудиторських послуг чинним нормативам, контроль за якістю проведення аудиту, допомога в роботі аудитора. Інформацію з кожного питання, яке перевіряють, відображає робоча документація. Остання повинна містити опис усіх важливих моментів і обставин, які аудитор вивчав при проведенні аудиту. Однак конкретні форми використаних робочих документів визначаються аудиторами (аудиторськими фірмами) з урахуванням специфіки окремих питань аудиту.

Інформація, що вноситься в робочі документи аудитора, має бути достатньо повною і конкретною, викладатися ясно і не допускати різних тлумачень.

До робочої документації аудитора відносять: плани і програми проведення аудиту; копії засновницьких та інших внутрішніх документів клієнта (протоколів, договорів, контрактів тощо); матеріали вивчення і

оцінки систем бухгалтерського обліку й внутрішнього контролю (схеми документообігу, описи тощо); результати аналізу господарських операцій і показників діяльності підприємства (розрахунки, таблиці, графіки та ін.); записи про характер і обсяг проведених аудиторських процедур та їх результати; копії переписки з клієнтом і третіми особами; висновки експертів; копії бухгалтерських та інших фінансових документів клієнта; інформацію для керівництва підприємства-клієнта; висновки і рекомендації аудитора та ін.

Після завершення аудиту робочі документи залишаються в аудитора. Вони є його власністю, на їх підставі він має складати довідки. Проте право власності аудитора обмежене етичними нормами й умовами конфіденційності.

Аудитор повинен забезпечити надійне зберігання робочих документів. Термін їх зберігання визначається як практикою аудиторської діяльності, так і юридичними вимогами, а в разі потреби також іншими міркуваннями і нормативними документами.

На завершальній стадії аудиторської перевірки складають підсумкову документацію, яка включає аудиторський висновок (загального або спеціального призначення) і звіт аудитора перед клієнтом (акт аудиторської перевірки).

Аудиторський висновок – це офіційний, стандартизований відповідним МСА документ, який надається в результаті аудиторської перевірки фінансових звітів суб'єкта господарювання, проведеної незалежним аудитором, і містить чітко сформульовану думку аудитора (викладену письмово) щодо повноти, достовірності й законності обліково-звітної інформації, фінансових звітів у цілому.

Аудиторський висновок базується на отриманих в ході перевірки аудиторських доказах.

Висновок аудитора може бути позитивним, умовно-позитивним, негативним. Аудитор може також відмовитися від надання висновку. При цьому він викладає свою думку у звіті іншої форми. У трьох останніх випадках висновок має містити короткий виклад аргументів, що обґрунтовують думку аудитора. У разі необхідності уточнення цих аргументів можливі посилання на інші документи, надані аудитором клієнту, які містять докладнішу інформацію.

Безумовно позитивний висновок складають у разі, коли, на думку аудитора, дотримані такі умови:

- аудитор отримав вичерпну інформацію і пояснення, необхідні для проведення аудиту;

надана інформація є достатньою для відображення реального стану суб'єкта перевірки;

- є адекватні дані з усіх питань, суттєвих з погляду достовірності й повноти змісту інформації;

- фінансову документацію складено згідно з прийнятою суб'єктом перевірки системою бухгалтерського обліку, яка відповідає існуючим законодавчим і нормативним вимогам;

- звітність ґрунтується на достовірних облікових даних, які не містять суперечностей;

- форма звітності відповідає затвердженій у встановленому порядку.

Безумовно позитивний висновок беззаперечно і чітко виявляє задоволення аудитора станом обліку й звітності у суб'єкта перевірки. Він складається з використанням формулювань "задовольняє вимогам", "належним чином становить", "дає достовірне й дійсне уявлення", "достовірно відображає", "перебуває у відповідності з", "відповідає".

Якщо під час перевірки в аудитора виникли заперечення або сумніви щодо правильності тих чи інших використаних суб'єктами перевірки рішень, але йому було подано аргументоване й переконливе обґрунтування цих рішень, то в своєму висновку аудитор не зобов'язаний згадувати ці рішення й така ситуація не змінює безумовності позитивного висновку.

Аудитор не може видати безумовно позитивний висновок у разі виникнення будь-яких з наведених нижче обставин:

- невпевненість (аудитор не може сформулювати думку);

- незгода (аудитор може сформулювати думку, але вона суперечить даним перевіреної фінансової інформації).

Причини невпевненості:

- обмеження в обсязі аудиторської роботи у зв'язку з тим, що аудитор не може одержати всю необхідну інформацію й пояснення (наприклад, через незадовільний стан обліку), не має можливості виконати всі необхідні аудиторські процедури (наприклад, через обмеження у часі);

- ситуаційні обставини, невпевненість у правильності висновку щодо даної ситуації (наприклад: спірна ситуація; довгостроковий контракт, довгострокова програма; багато – варіантність управлінського або технологічного рішення).

Причини незгоди:

- неприйнятність систем або методів обліку;

- розходження у судженнях стосовно відповідності фактів або сум у фінансовій звітності даного обліку;

- незгода зі ступенем і способом відображення фактів в обліку та звітності;

- невідповідність проведення або оформлення операцій законодавству іншим вимогам.

Наявність будь-якого ступеня невпевненості або незгоди є підставою для відмови від безумовно позитивного висновку. Подальший вибір виду висновку залежить від ступеня невпевненості або незгоди: нефундаментальний або фундаментальний.

Невпевненість або незгода стають фундаментальними у тому разі, якщо вплив факторів, які викликали невпевненість чи незгоду, на фінансову інформацію такий великий, що може суттєво переколювати справжній стан справ у цілому або в основному. Слід також враховувати сукупний ефект усіх невпевненостей і незгод.

Наявність нефундаментальних непевностей і незгод дає аудиторі підстави сформулювати умовно позитивний висновок із зауваженнями. Наявність фундаментальної незгоди є підставою для виконання негативного висновку.

У всіх випадках, коли аудитор формулює висновок, який відрізняється від безумовно позитивного, він має дати опис усіх суттєвих причин свого судження (невпевненості й незгоди). Ця інформація повинна бути коротко викладена в окремому розділі висновку, який передує формулюванню висновку, або відмові від висновку.

Тут можна послатися на більш детальне висвітлення зазначених моментів в іншій документації, що надається клієнту. Якщо аудитор видає умовно позитивний висновок і заперечення, пов'язані з наявністю нефундаментальної невпевненості, то він формулює відмову від свого висновку з конкретного питання (на підставі наведених раніше аргументів), а в останньому висловлює своє судження за допомогою тих самих формулювань, що й для безумовно позитивного висновку.

Якщо заперечення у висновку, пов'язані з наявністю нефундаментальної незгоди, аудитор формулює цю незгоду з конкретних моментів (висловлює свої міркування на підставі наведених раніше аргументів), а за відсутності цих моментів висловлює позитивне судження. Окремим випадком є ситуація, коли прорахунки, відхилення, які виявлені аудитором під час перевірки, були ліквідовані до моменту складання аудиторського висновку. У цьому разі також є підстави для видання умовно позитивного висновку. Аудитор робить застереження, що показники звітності є достовірними з урахуванням цих відхилень за станом на відповідну дату (яка передує даті складання аудиторського висновку).

Якщо аудитор на підставі наведених аргументів дає негативний висновок, він складає його з використанням формулювань: "не відповідає вимогам", "переколює справжній стан справ", "не дає справжнього уявлення", "не відповідає", "суперечить". Якщо аудитор відмовляється дати свій висновок про звітність, він вказує на неможливість на підставі наведених аргументів сформулювати висновок про стан справ.

За різних обставин стандартна форма аудиторського висновку може змінюватися. Усі зміни стандартного позитивного висновку називаються відхиленням від нього. Для опису різноманітних відхилень використовують такі терміни:

- обмеження;
- модифікація;

- доповнення.

На обмеження у висновку вказують тоді, коли пояснюються моменти невідповідності аудиторської перевірки українським нормативам аудиту через відсутність інформації або відхилення від принципів обліку. Висновок з обмеженнями відображає такі моменти:

- відзив про відхилення від діючих в Україні принципів обліку;
- відзив про обмежений масштаб аудиторських процедур;
- неможливість надання аудиторського висновку у зв'язку з порушенням незалежності аудитора;
- неможливість надання аудиторського висновку, який би підтверджував достовірність звітності у зв'язку з неадекватністю достовірної інформації.

В аудиторському висновку необхідно описати будь-який брак інформації, що виник у результаті неможливості виконати необхідні за даних обставин аудиторські процедури.

Здебільшого це неможливість підтвердити дебіторську заборгованість, перевірити наявність матеріальних запасів, отримати інформацію про інвестиції. Клієнт може не дозволити підтвердження важливих рахунків дебіторської заборгованості через розсилання на адресу дебіторів своїх запитів. Якщо ці проблеми можна вирішити, зібравши необхідну інформацію за допомогою альтернативних процедур, то аудитор зобов'язаний це зробити, і в аудиторський висновок не треба вносити обмежень.

У цьому разі створюється позитивний висновок. Наприклад, дебіторську заборгованість можна перевірити з використанням альтернативної процедури підтвердження платежів, отриманих після дати складання звіту.

Можна провести інвентаризацію матеріальних цінностей навіть після дати складання звітності підприємства.

Викладене свідчить про те, що масштаб перевірки має забезпечувати отримання достовірної інформації про стан справ суб'єкта, що перевіряється, дати можливість аудитору сформулювати обґрунтований висновок про його реальний фінансовий стан.

Модифікація аудиторського висновку. Аудиторський висновок є модифікованим, якщо містить додаткові пояснення, але в самому висновку про обмеження не йдеться.

Як правило, модифікований аудиторський висновок має такі моменти:

- визнання або невпевненість у безперервній діяльності підприємства;
- зміни принципів обліку протягом періоду перевірки;
- виправлення, які необхідно внести в облік підприємства за результатами аудиту;

- опис принципів обліку, які відрізняються від діючих в Україні принципів обліку (в позитивному висновку);

- роз'яснення з приводу використання висновків інших аудиторів;

- пояснення про попередні аудиторські висновки.

Доповнення до аудиторських висновків. Аудиторський висновок вважається розширеним, коли, крім стандартних висловлювань, він містить коментарі до інформації, яка не входить в основну звітність, а саме:

- додатковий параграф, де акцентується увага на важливій інформації;

- вказівки на відсутність поквартальних даних або відсутність аналітичного обліку;

- вказівки на невідповідність іншої інформації, яка входить у пакет звітності, даним перевірених звітів (невідповідність даних інформації у пояснювальній записці даним балансу).

Якщо існує значна неясність стосовно оцінки заборгованості за податками, підписаними контрактами, можливості повернення грошових коштів для погашення витрат постачальників (підрядників), результату судових процесів, важливих обставин тощо, це необхідно чітко й повно роз'яснити. Аудитори повинні викласти ці пояснення в кінці аудиторського висновку, виділивши додатковий параграф (розділ), щоб привернути увагу споживачів аудиторського висновку до існуючої неясності. Висновок з цими поясненнями буде позитивним.

Рекомендована для самостійного вивчення література за темою

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 607 с. [стор. 277-302].

2. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с. [стор. 205-219].

3. Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Карпенко М.Ю. Аудит, методика і організація: Навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей). У 2 частинах. Частина 1. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 162 с., [стор. 84-108]

4. Давидов Г. М. Аудит: Навч. посібник. - К. : Знання, 2002. - 363с. [стор. 68-81].

5. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: Навчальний посібник. – К.: «Каравелла»; Львів: «Новий світ-2000», 2002. – 504 с. [стор. 252-274].

Питання для самоконтролю знань

1. На які види поділяється документація в аудиті?
2. Що входить до складу попередньої документації в аудиті?
3. Які питання зазначаються в листі-зобов'язанні?
4. Чи складається щоразу лист-зобов'язання при повторній перевірці?
5. За яких умов необхідно складати новий лист-зобов'язання при повторній перевірці?
6. Який документ засвідчує факт досягнення домовленості між замовником і виконавцем про проведення аудиторської перевірки?
7. Які розділи включаються в договір на проведення аудиту?
8. Які додатки може мати договір на проведення аудиту?
9. Як визначають робочу документацію аудиту? Яким МСА регламентуються основні вимоги до неї?
10. Які функції виконують робочі документи аудитора?
11. Які фактори впливають на форму й зміст робочих документів?
12. Яка інформація, як правило, включається в робочу документацію?
13. Що являє собою сукупність робочих документів аудитора? Чиєю власністю вони є?
14. За якими ознаками класифікують робочі документи аудитора?
15. Яку документацію складають на завершальній стадії аудиторської перевірки?
16. Як визначають аудиторський висновок?
17. Які розділи має аудиторський висновок?
18. Які терміни призначені для висловлення аудиторської думки?
19. Які існують види аудиторських висновків у відповідності до МСА 700?
20. За яких умов аудитор видає звичайний (безумовно-позитивний) висновок?
21. Що таке модифікований висновок?
22. Які обставини унеможливають видачу безумовно-позитивного висновку?
23. Які наслідки має обмеження обсягу аудиторської перевірки з урахуванням суттєвості обставин?
24. Які наслідки має незгода з управлінським персоналом з урахуванням суттєвості обставин?
25. Які обставини є підставою для висловлення умовно-позитивної думки аудитора?
26. Які обставини є підставою для висловлення негативної думки аудитора?
27. Які обставини є підставою для відмови від висловлення думки аудитора?
28. Які види висновків регламентує МСА 800?
29. Яку форму, як правило, має звіт аудитора перед замовником?

3. БАЗОВІ ТЕРМІНИ Й ПОНЯТТЯ КУРСУ

Аналітичні процедури - процедури, що передбачають аналіз важливих фінансових показників і тенденцій з подальшим вивченням відхилень та взаємозв'язків, що суперечать іншій відповідній інформації або відхиляються від прогнозованих сум.

Аудит - незалежна перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово - господарської діяльності суб'єкта господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти й відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам.

Аудит на додержання нормативних вимог – це перевірка того, чи дотримується організація, аудит якої проводиться, процедур і правил, установлених для неї.

Аудит фінансової звітності – це перевірка дотримання під час складання фінансової звітності в цілому спеціально встановлених критеріїв.

Аудитор - громадянин України, іноземний громадянин, який має сертифікат, що визначає кваліфікаційну придатність на ведення аудиторської діяльності на території України.

Аудиторська вибірка - означає використання аудиторських процедур стосовно менше ніж 100 % проведень і позицій фінансової звітності, які дають змогу аудитору отримати аудиторські докази (свідчення) і, оцінивши окремі характеристики відібраних даних, поширити дієвість цих доказів (свідчень) на всю сукупність даних.

Аудиторська діяльність - це вид підприємницької діяльності, яка включає в себе проведення аудиту і надання аудиторських послуг.

Аудиторська діяльність включає: організаційне і методологічне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг.

Аудиторська палата України (АПУ) – це незалежний самостійний орган, який здійснює організаційне й методологічне забезпечення і керівництво аудиторською діяльністю в Україні.

Аудиторська перевірка – перевірка фінансових звітів з метою надання впевненості аудитору, що вони складені (у всіх суттєвих аспектах) відповідно до визначеної концептуальної основи фінансової звітності.

Аудиторська фірма - юридична особа, яка має право на ведення виключно аудиторської діяльності відповідно до законодавства з питань діяльності господарських товариств і внесена до Національного реєстру аудиторських фірм. Аудиторські фірми можуть створюватися у будь-яких

організаційно-правових формах, за винятком відкритих акціонерних товариств.

Аудиторське досьє – сукупність робочих документів аудитора.

Аудиторський висновок – офіційний, стандартизований відповідним МСА документ, який надається в результаті аудиторської перевірки фінансових звітів суб'єкта господарювання, проведеної незалежним аудитором, і містить чітко сформульовану думку аудитора (викладену письмово) щодо повноти, достовірності й законності обліково-звітної інформації, фінансових звітів у цілому.

Аудиторський доказ - це інформація, отримана аудитором у процесі формування висновків, на яких базується аудиторська думка. До складу аудиторських доказів входять первинні документи та облікові записи, які є основою для складання фінансових звітів, а також підтверджена інформація з інших джерел.

Аудиторський процес - сукупність організаційних, методичних і технічних процедур аудитора.

Аудиторський ризик - ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансові звіти містять суттєво викривлену інформацію.

Аудиторські дії – акти поведінки суб'єктів аудиторської діяльності, направлені на всебічне дослідження фактів господарського життя, які передбачені умовами договору, програми аудиту.

Властивий ризик - ризик викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), який може бути суттєвим окремо або разом з викривленням залишків на інших рахунках (або класів операцій), якщо припустити відсутність відповідних заходів внутрішнього контролю.

Внутрішній аудит - це діяльність з оцінювання, яка організована в межах суб'єкта господарювання і яку виконує окремий відділ.

Генеральна сукупність – множина даних, з якої здійснюється вибірка і стосовно якої аудитор робить висновки.

Договір на проведення аудиту - основний документ, що свідчить про досягнення домовленості між клієнтом і виконавцем про проведення аудиторської перевірки. Договір документально засвідчує, що сторони дійшли згоди з усіх моментів, обумовлених в ньому.

Допустима помилка - це максимальне значення помилки в сукупності даних, що виявляється суттєвою у разі прийняття рішення про ефективність перевірки.

Достатня впевненість – це стан думки аудитора, яка базується на достатньому обсязі аудиторських доказів.

Елементи вибірки - окремі елементи, що складають генеральну сукупність.

Етичні принципи – це принципи моральної поведінки аудиторів в ході виконання професійних обов'язків.

Завдання оперативного контролю - проведення аудиту безпосередньо в процесі діяльності підприємства для попередження помилок і варіантів їх рішень.

Засоби аудиторської діяльності – предмети і дії з ними, що забезпечують досягнення необхідного результату аудиторської діяльності.

Звіт аудитора – систематизований виклад підсумків аудиторського дослідження згідно із завданнями, обумовленими договором, який містить детальну інформацію про виявлені недоліки, помилки й неточності, а також рекомендації та пропозиції щодо їх виправлення та запобігання повторному виникненню в майбутньому

Квестори – посадові особи, які займалися фінансовими, судовими справами і вели превентивну діяльність у сфері державних фінансів Стародавньої Греції і Риму.

Контроль якості роботи аудитора (аудиторської фірми) — це система заходів, політика й процедури контролю, спрямовані на забезпечення виконання всіх аудиторських перевірок і надання супутніх аудиту послуг відповідно до встановлених стандартів (МСА) і чинного законодавства, які виконуються шляхом зовнішніх і внутрішніх контрольних дій.

Користувачі бухгалтерської звітності - уповноважені на підставі законів України представники органів державної влади, юридичні й фізичні особи, заінтересовані в наслідках господарської діяльності суб'єктів, у тому числі: власники, засновники суб'єкта господарювання, кредитори, інвестори та інші особи, які відповідно до чинного законодавства мають право на отримання інформації, що міститься у фінансовій звітності.

Куратори – фінансові чиновники, які виконували функції контролю із забезпечення державних доходів у володіннях Стародавньої Греції і Риму.

Лист-зобов'язання – документ, що підтверджує прийняття призначення аудитором, мету і обсяг аудиторської перевірки, ступінь відповідальності аудитора перед клієнтом, форму будь-яких звітів та висновків.

Мета аудиту — підтвердити надійність, достовірність, повноту і відповідність законодавству фінансової звітності.

Мета аудиту фінансової звітності підприємства - висловлення думки стосовно достовірності звітності, обліку, його повноти, відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам з урахуванням аспектів суттєвості.

Метод аудиту – сукупність способів, прийомів для дослідження стану об'єктів, що вивчаються. Методом аудиту є визначення реального дійсного якісного й кількісного стану об'єктів, виявлення відхилень, що

мають місце, від базового або нормативного його стану, оцінка цих відхилень за критеріями доцільності й законності.

Методологічні принципи – це принципи професійної поведінки аудиторів в ході проведення аудиту.

Національна практика аудиту – сукупність рекомендацій з аудиту, які не мають статусу стандартів, визначені регулювальним органом на національному рівні і, як правило, застосовуються аудитором при проведенні аудиторської перевірки або наданні супутніх послуг.

Обсяг вибірки – кількість необхідних досліджень для того, щоб результати вибірки відповідали необхідному рівню довіри, точності й надійності.

Огляд фінансових звітів – проведення процедур, які не дають усіх свідчень, що їх вимагала б аудиторська перевірка. Огляд фінансових звітів має надати аудитору можливість констатувати, чи привернув увагу аудитора будь-який факт, який дає йому підстави вважати, що фінансові звіти не складені в усіх суттєвих аспектах згідно з визначеною концептуальною основою фінансової звітності.

Операції – це сукупність взаємозв'язаних дій аудитора, спрямованих на досягнення мети аудиту.

Операційний аудит - це перевірка будь-яких існуючих на підприємстві, в організації процедур і методів з метою оцінки їх ефективності.

Підготовка інформації – збирання, класифікації та узагальнення фінансової інформації.

Планування аудиту – розробка загальної стратегії і детального підходу щодо очікуваного характеру, часу й обсягу аудиту.

Погоджені процедури – аудиторські процедури, які були погоджені аудитором, суб'єктом господарювання і будь-якими відповідними третіми сторонами.

Постулат аудиту – положення, припущення, твердження, яке приймається без доказів і використовується для побудови системи стандартів і норм (правил, інструкцій), що регулюють сферу аудиторської діяльності.

Предмет аудиту – процеси або явища, що зафіксовані документально і відображають стан майна, ресурсів, джерел їх формування, господарських процесів суб'єкта господарювання.

Прийнятний аудиторський ризик - суб'єктивно встановлений рівень ризику, який готовий взяти на себе аудитор.

Програма аудиту – це документ, що визначає характер, час проведення і обсяг запланованих аудиторських процедур, необхідних для виконання загального плану аудиту.

Прокуратори – фінансові чиновники, що виконували функції контролю із забезпечення державних доходів у провінціях Стародавньої Греції і Риму.

Процедури перевірки на суттєвість - перевірки, що здійснюються для одержання аудиторських доказів з метою виявлення суттєвих перекручень у фінансовій звітності. Вони бувають двох типів: у вигляді перевірок операцій та залишків на рахунках і проведення аналітичних процедур.

Процедури по суті – перевірки, виконані для отримання аудиторських доказів з метою виявлення суттєвих викривлень у фінансових звітах.

Результат аудиторських дій – підсумок перевірки відповідних операцій і дій, досягнутий за допомогою певних засобів і способів суб'єктами аудиторської діяльності і відображений в робочих документах аудитора й наданих ним клієнту висновків.

Ризик аудиту - ризик того, що аудитор може зробити неадекватний висновок у тих випадках, коли у фінансовій звітності існують суттєві перекручення.

Ризик контролю - ризик того, що не можна буде своєчасно запобігти можливим викривленням залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими окремо або разом з викривленнями залишків на інших рахунках (або класів операцій), або їх не можна своєчасно виявити й виправити за допомогою систем бухгалтерського обліку й внутрішнього контролю.

Ризик надмірної довіри - ризик того, що результати проведеної аудитором вибіркової перевірки підтверджують визначений аудитором рівень ризику невідповідності управління підприємством, але реальне значення такого ризику **значно більше**.

Ризик невиявлення – ризик того, що аудиторські процедури по суті не виявлять викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими окремо або разом з викривленнями залишків на інших рахунках (або класів операцій).

Ризик, не пов'язаний з вибіркою, - ризик, не пов'язаний з вибіркою, виникає внаслідок дії факторів, які призводять до того, що аудитор доходить помилкових висновків з будь-якої причини, не пов'язаної з обсягом вибірки. Наприклад, більшість аудиторських свідчень є за своїм характером скоріше переконливими, ніж остаточними; аудитор може застосувати невідповідні процедури; аудитор може дати неправильне тлумачення доказів і не розпізнати помилку.

Ризик, пов'язаний з вибіркою, - ризик, пов'язаний з вибіркою, виникає внаслідок імовірності того, що висновки аудитора, зроблені на основі вибірки, можуть відрізнитися від висновків, які зробив би аудитор,

якби застосував ту саму аудиторську процедуру до всієї генеральної сукупності.

Робоча документація - це записи, за допомогою яких аудитор під час проведення аудиторської перевірки фіксує процедури перевірки, тести, отриману інформацію і відповідні висновки. **Робоча документація** – це інформація, підготовлена аудитором (і для аудитора) або одержана ним у зв'язку з проведенням аудиторської перевірки.

Сертифікація аудиторів - визначення кваліфікаційної придатності. Наявність певних знань з питань аудиту визначається проведенням відповідного іспиту. Право на отримання сертифіката мають фізичні особи, які здобули вищу освіту, мають досвід роботи не менше трьох років підряд фахівцем у галузі фінансів, економіки права, бухгалтерського обліку й стаж роботи не менше одного року в аудиторській фірмі, зареєстрованій в Україні, й одержали в ній рекомендацію для складання іспиту.

Способи аудиторської діяльності – конкретні шляхи досягнення наміченого результату за допомогою застосування засобів і прийомів аудиту.

Стадії аудиту – складові аудиторського процесу, що включають підготовчо-узгоджувальну, робочо-дослідницьку і завершально-результативну.

Стандарти аудиту – загальні вимоги щодо проведення аудиту, яких повинні дотримуватись аудитори під час виконання своїх професійних обов'язків.

Стратифікація – процес розподілу генеральної сукупності на субсукупності, кожна з яких являє собою групу елементів вибірки, що мають подібні ознаки (часто грошова вартість).

Суб'єкти аудиторської діяльності - аудитори, аудиторські фірми, Аудиторська палата України, Спілка аудиторів України, регіональні відділення, які залежно від виду професійної діяльності, питань, які вони мають право вирішувати, мають згідно із законодавством певні права й обов'язки, професійні аудиторські знання, вміння їх реалізувати.

Супутні послуги – огляди, погоджені процедури й підготовка інформації.

Суттєва помилка – помилка, виявлена у процесі аудиту, яка значно викривлює фінансовий стан підприємства, змінює результат його діяльності або розмір якої більше встановленого аудитором відсотку підсумку балансу.

Суттєвість - інформація є суттєвою, якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів. Суттєвість залежить від величини суми статті або значущості помилки, які розглядаються за конкретних обставин пропуску або неправильного відображення.

Суттєвість створює поріг або межу відсічення, але вона не є первинною якісною характеристикою, яка обов'язково властива корисній інформації.

Тести контролю – тести, які проводять з метою отримання аудиторських доказів щодо відповідності організації та ефективності функціонування систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю.

Тести систем контролю - тести, що виконуються для одержання аудиторських доказів щодо відповідності структури та ефективності функціонування систем обліку і внутрішнього контролю.

Упевненість – переконаність аудитора в достовірності твердження, зробленого однією стороною для іншої.

Учасники – окремі особи або їх групи, які беруть участь або сприяють аудиторській діяльності у процесі вивчення фактів господарського життя підприємства.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні положення і вибір варіанта

Контрольна робота з курсу «Аудит» складається з трьох блоків. Перший блок містить теоретичне питання з основ аудиту, другий блок є тестовим завданням, третій - практичне завдання з планування аудиту.

При відповіді на теоретичне питання першого блоку студент повинен користуватися рекомендованими наприкінці посібника й додатковими джерелами. Відповідь повинна бути стислою, конкретною, без зайвої інформації. Вступ і висновки відокремлювати не треба. Наприкінці відповіді обов'язково вказують перелік використаної літератури.

Другий блок містить по 13 тестових завдань різних типів тестів.

! Текст тестових завдань в контрольній роботі не наводиться. У другому блоці контрольної роботи наводиться лише трафарет з відповідями, який наведено наприкінці кожного варіанта.

Третій блок є практичним завданням. При виконанні цього завдання треба скласти укрупнений загальний план проведення комплексної перевірки суб'єкта господарювання. Студент повинен стисло описати вибране підприємство. Для цього необхідно вказати його масштаби (мале, середнє, крупне), форму власності, вид діяльності, чисельність працівників, наявність зовнішньоекономічної діяльності та інші особливості вибраного підприємства.

При складанні загального плану аудиту приймається, що він буде проводиться аудиторською фірмою у складі трьох осіб. При цьому всі аудитори мають рівну кваліфікацію.

Загальний план аудиту складають у формі таблиці:

Загальний план аудиту

№	Етапи робіт	Тривалість робіт у днях	Період перевірки	Виконавець

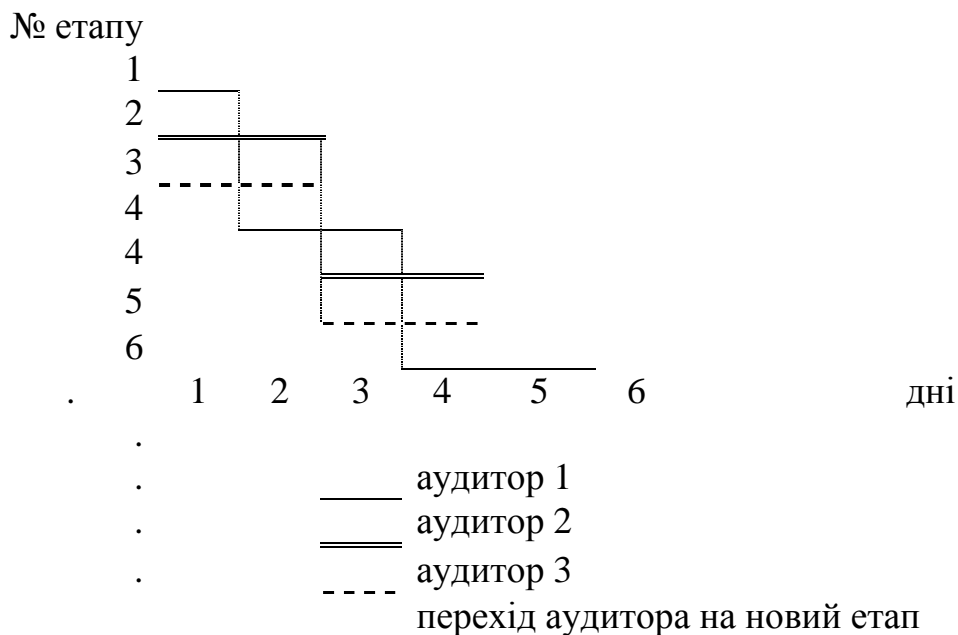
Загальний план комплексного аудиту повинен включати від 20 до 25 етапів робіт, починаючи з аудиту статутних документів і закінчуючи складанням аудиторського висновку.

Визначаючи тривалість робіт у днях, студент повинен ґрунтуватися на можливих обсягах облікової інформації і документації по кожному етапу робіт, а також враховувати особливості діяльності вибраного підприємства. Наприклад, перевірка стану розрахунків з бюджетом на малих підприємствах може зайняти 2-3, на середніх - 4-5, а на крупних - 6-

7 днів. Слід врахувати, що орієнтовно загальна трудомісткість комплексного аудиту складає: для малих підприємств - близько 500-600, середніх - 1000-1200, крупних - 1800-2000 людино-годин.

Для заповнення граф «Період перевірки» і «Виконавець» необхідно скласти календарний графік проведення аудиту, враховуючи при цьому, що етапи аудиту можуть бути зв'язані між собою, а також те, що кожний аудитор виконує конкретний етап робіт.

Важливою умовою при плануванні аудиту є синхронність роботи аудиторів, тому треба прагнути того, щоб аудитори максимально одночасно закінчили свою роботу. При складанні календарного графіка не можна забувати про вихідні дні. Календарний графік проведення комплексного аудиту має наступний вигляд:

Після складання календарного графіка комплексного аудиту заповнюють графі «Період перевірки» і «Виконавець», розраховують загальну трудомісткість перевірки в людино-днях і людино-годинах.

Варіант виконання контрольної роботи вибирають на підставі наведеної нижче таблиці.

Вибір варіанта для виконання контрольної роботи

Перша літера прізвища	Номер варіанта
А, Б	1

В,Г	2
Д, Ё (Е)	3
Ж, З, І (И)	4
К	5
Л	6
М	7
Н	8
О	9
П	10
Р, С	11
Т, У	12
Ф,Х	13
Ц,Ч, Ш,	14
Щ Ю, Я	15

4.2. Варіанти контрольних робіт

Варіант 1

Блок 1. Співвідношення аудиту, ревізії, економічного аналізу

Блок 2.

1. Привести у відповідність мету аудиту (1, 2, 3, 4, 5) з етапом його розвитку (а, б, в, г, д)

Період	Мета
а) стародавній світ б) Середньовіччя в) Відродження г) середні століття д) сучасний світ	<p>1) метою аудиторів виступало контролювання правильності ведення обліку, тобто найбільш поширеним був господарський контроль.</p> <p>2) основною метою діяльності аудиторів, які за своїм статусом були казначейськими чиновниками, був контроль рахівництва у володіннях (провінціях)</p> <p>3) Мета і прийоми аудиту в цей період полягали у виявленні помилок і перевірці чесності осіб, відповідальних за податкові платежі</p> <p>4) перша мета аудиту - встановлення фінансового стану і прибутковості підприємства; запобігання навмисних і ненавмисних помилок - другорядна мета.</p> <p>5) починається становлення незалежного аудиту в сучасному його розумінні, метою якого була перевірка фінансових записів</p>

2. Приведіть у відповідність зміст аудиторських послуг (а-е) та їх види 1-3:

Види послуг	Зміст послуги
1. Послуги дії 2. Послуги контролю 3. Інформаційні послуги	<p>а) послуги з перевірки документів щодо їх відповідності критеріям, узгодженим аудиторською фірмою з клієнтом;</p> <p>б) контроль ведення обліку і складання звітності;</p> <p>в) підвищення кваліфікації і навчання персоналу клієнта;</p> <p>г) комп'ютеризація бухгалтерського обліку, складання звітності, розрахунків за податками й платежами, аналізу господарської діяльності, аудиту;</p> <p>д) інформаційне обслуговування;</p> <p>е) послуги з надання усних і письмових консультацій з різних питань;</p>

	є) тестування бухгалтерського персоналу клієнта; ж) проведення навчання, семінарів, круглих столів; інформаційне обслуговування.
--	---

3. Привести у відповідність твердження щодо компонентів фінансової звітності із 1-3 до їх змісту з а)-в).

Твердження щодо компонентів фінансової звітності	Зміст твердження
1) достовірно 2) підраховано й оцінено 3) записано й підсумовано	а) господарські операції підраховані (підраховано) і відображені відповідними сумами (включаючи операції в іноземній валюті). Активи й зобов'язання показані за їх реальною ціною (оцінені) згідно з існуючими принципами бухгалтерського обліку. При відображенні активів і зобов'язань враховано події та обставини, які впливають на їх реальну вартість (включаючи операції в іноземній валюті); б) господарські операції, активи і зобов'язання, які повинні бути включені до фінансової звітності, відображені у записах бухгалтерського обліку (записано). Господарські операції відображені відповідними сумами (підсумовано) згідно з їх характером та існуючими принципами бухгалтерського обліку і віднесені до відповідного періоду; в) згідно з цим твердженням підприємство справді є власником вказаних у статтях фінансової звітності активів і має відповідні зобов'язання. Активи існують; господарські операції мали місце; господарські операції належним чином дозволені.

4. База даних, що містить інформацію про аудиторські фірми та аудиторів, які займаються аудиторською діяльністю індивідуально як фізичні особи-підприємці, – це:

- а) ЄДРПОУ;
- б) Єдиний державний реєстр фізичних осіб - платників податків;
- в) Реєстр аудиторських фірм та аудиторів;
- г) Єдиний банк даних про платників податків-юридичних осіб.

5. Сутність аудиту полягає у:

а) перевірці бухгалтерської звітності, обліку, первинних бухгалтерських та інших документів з метою висловлення незалежної думки про її достовірність в усіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам діючого законодавства;

б) перевірці бухгалтерської звітності, обліку, первинних бухгалтерських та інших документів з метою виявлення незаконних, економічно недоцільних господарських операцій, суттєвих помилок і перекручень інформації;

в) перевірці бухгалтерської звітності, обліку, первинних бухгалтерських та інших документів з метою контролю нарахування і сплати податків;

г) складанні документу відповідно до стандартів, що передбачає надання впевненості користувачам щодо відповідності фінансової звітності або іншої інформації концептуальним основам, які використовувалися при її складанні.

6. Сканування як методичний прийом аудиту – це:

а) особисте ознайомлення з предметом дослідження;

б) спосіб, який дозволяє одержати загальну характеристику можливостей клієнта на підставі візуального огляду;

в) безперервний поелементний перегляд інформації, за допомогою якого вивчаються нетипові статті і події, відображені у документації підприємства;

г) метод збору аудиторських доказів на початковій стадії перевірки, що дає змогу аудитору одержати інформації для оцінки обсягів і ступеня складності робіт, які необхідно запланувати при складанні програми аудиту.

7. Аудит, який виконується безперервно в процесі фінансово-господарської діяльності підприємства і має на меті сприяння якості обліку і внутрішнього контролю – це:

а) запобіжний аудит;

б) перманентний аудит;

в) ретроспективний аудит;

г) комісійний аудит.

8. Достатність – це:

а) критерій кількості аудиторських доказів;

б) критерій якості аудиторських доказів;

в) критерій кількості і якості аудиторських доказів;

г) немає вірної відповіді.

9. Ризик контролю – це:

а) ризик викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), який може бути суттєвим;

б) ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансові звіти містять суттєво викривлену інформацію;

в) ризик того, що не можна буде своєчасно запобігти можливим викривленням залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими;

г) ризик того, що аудиторські процедури по суті не виявлять викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими.

10. Предметом аудиту фінансової звітності є:

а) встановлення відображення у звітності в усіх суттєвих аспектах реального фінансового стану підприємства, взаємозв'язку й несуперечності показників окремих форм звітності;

б) квартальна, річна бухгалтерська і фінансова звітність, склад і форми якої затверджені чинним законодавством у періоді, який перевіряється;

в) встановлення відповідності фінансової звітності вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і П(С)БО;

г) головна книга та регістри бухгалтерського обліку;

д) розкриття у звітності підприємства усіх суттєвих аспектів облікової політики.

11. Правовий аспект професійної незалежності аудиторів проявляється через:

а) саморегулювання професії;

б) професійна компетентність;

в) контрактна (договірна) основа взаємовідносин;

г) обмеження видів діяльності;

д) розподіл відповідальності за думку про звітність і за саму звітність;

е) сумлінне виконання професійних обов'язків;

є) обмеження видів послуг, що надаються одному клієнту одночасно;

ж) відповідальність за роботу інших аудиторів, асистентів та експертів.

12. Умовно-позитивну думку аудитор висловлює в разі:

а) незгоди з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що несуттєво впливають на фінансову звітність підприємства;

б) коли аудитор дійде висновку про неможливість висловлення безумовно-позитивної думки, але вплив будь-якої незгоди з управлінським персоналом чи обмеження обсягу не настільки суттєві та всеохопні, щоб висловити негативну думку або відмовитися від висловлення думки;

в) незгоди з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що суттєво впливають на фінансову звітність підприємства;

г) обмеження обсягу аудиторської перевірки за умов суттєвого впливу неперевіраних сфер обліку на фінансову звітність підприємства.

13. Перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми), визначають відповідно до стандартів аудиту

(ким)

Графарет відповіді до варіанта 1

№ питання	Варіант відповіді
1	А _____ Б _____ В _____ Г _____ Д _____
2	1 _____ 2 _____ 3 _____
3	1 _____ 2 _____ 3 _____
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д
11	А Б В Г Д Е Є Ж
12	А Б В Г
13	_____ (ким)

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 2

Блок 1. Методи аудиту.

Блок 2.

1. Вибрати із 1-8 характеристики, що відповідають виду перевірки за п. а, б

Вид	Характеристика
-----	----------------

перевірки	
а) аудит б) ревізія	<p>1) об'єктом перевірки є фінансово-господарська діяльність виключно бюджетних організацій і державних підприємств;</p> <p>2) є виконавчою діяльністю, виконується на підставі інструкцій та наказів вищих державних органів;</p> <p>3) витрати на проведення перевірки несе замовник перевірки;</p> <p>4) перевірку здійснюють за рахунок бюджетних коштів;</p> <p>5) мета перевірки - видача висновку щодо повноти, достовірності та законності перевіреної інформації;</p> <p>6) мета перевірки – виявлення незаконних та економічно недоцільних господарських операцій і притягнення до відповідальності винних осіб;</p> <p>7) дотримання принципів незалежності, конфіденційності й об'єктивності;</p> <p>8) є підприємницькою діяльністю, регулюється цивільним правом на підставі господарського договору;</p>

2. Привести у відповідність ознаки класифікації робочих документів аудитора із 1-5 до їх видів з а)-д).

Ознаки класифікації робочих документів аудитора	Види робочих документів аудитора
<p>1) за стадіями аудиторської перевірки;</p> <p>2) за терміном використання;</p> <p>3) за способом і джерелами отримання;</p> <p>4) за характером інформації;</p> <p>5) за призначенням.</p>	<p>а) документи, отримані від: підприємства - клієнта; третіх сторін; складені самим аудитором;</p> <p>б) документи початкової, дослідної і завершальної стадії процесу аудиту;</p> <p>в) документи довгострокового й нетривалого використання;</p> <p>г) документи нормативно-правового характеру; організаційно-установчі; про структуру і діяльність підприємства; про систему обліку й внутрішнього контролю; організаційно-функціональні документи; оцінки системи внутрішнього контролю і аудиторського ризику; перевірки статей і показників фінансової звітності; підсумкові документи;</p> <p>д) документи, які використовують аудитори й власники (керівники) підприємства.</p>

3. Привести у відповідність функціональні завдання аудиту із 1-3 до їх змісту з а)-в).

Функціональні завдання аудиту	Зміст завдання
1) коригування і	а) передбачає дії аудитора безпосередньо у

<p>санації</p> <p>2) оперативного аудиту</p> <p>3) стратегічного аудиту</p>	<p>процесі господарської діяльності клієнта з метою попередження помилок, вибору оптимальних варіантів управлінських рішень;</p> <p>б) передбачають, що у випадку, якщо за результатами проведеного аудиту аудитором були зроблені негативні висновки, аудитор може на прохання клієнта розробити рекомендації з виправлення викритих помилок та зловживань;</p> <p>в) передбачають, що аудитор на підставі даних, одержаних у процесі аудиту, розробляє пропозиції щодо перспективних питань розвитку господарюючого суб'єкта.</p>
---	---

4. Аудит – це:

а) підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення та практичне виконання аудиторських перевірок і надання інших аудиторських послуг;

б) перевірка з метою видачі документа, що складений відповідно до стандартів і передбачає надання впевненості користувачам щодо відповідності фінансової звітності або іншої інформації концептуальним основам, які використовувалися при її складанні;

в) перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів;

г) діяльність виконавчих органів з метою виявлення незаконних та економічно недоцільних господарських операцій та притягнення до відповідальності винних осіб.

5. Перевірка документів по суті – це:

а) візуальна перевірка правильності записів усіх реквізитів, виявлення безпідставних виправлень, підчисток, дописувань у тексті і цифрах, перевірка достовірності підписів посадових і матеріально відповідальних осіб;

б) перевірка правильності розрахунків у документах, облікових регістрах і звітних формах;

в) встановлення законності і доцільності господарських операцій, правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку і віднесення до статей витрат та доходів;

г) одержання письмової відповіді від клієнта або третіх осіб з метою підтвердження точності інформації.

6. Принципи аудиту поділяють на такі групи:

а) принципи методології і принципи професійної етики;

- б) принципи автономності й незалежності думки аудитора;
- в) принципи обачності й повного висвітлення.

7. Комплексна перевірка – це:

- а) неглибока перевірка обліку і звітності щодо виявлення відхилень від вимог законодавства;
- б) перевірка окремих сфер облікової діяльності підприємства;
- в) повна, глибока і всебічна перевірка фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах на відповідність нормам, що регламентують порядок підготовки і подання фінансових звітів;
- г) деталізація облікової інформації, міститься у фінансовій звітності, та її групування з урахуванням вимог міжнародних стандартів або стандартів інших країн.

8. Комбіновані аудиторські докази – це:

- а) свідчення, що не мають безпосереднього відношення до фактів з даного питання;
- б) інформація, одержана безпосередньо від клієнта;
- в) докази, що підтверджуються первинними документами й обліковими регістрами;
- г) інформація, одержана від третіх осіб;
- д) докази, які мають цінність для вирішення певної поставленої проблеми;
- е) докази, отримані від клієнта та підтверджені зовнішніми джерелами.

9. Аудиторський висновок – це:

- а) офіційний, стандартизований відповідним МСА документ, який надається в результаті аудиторської перевірки фінансових звітів суб'єкта господарювання, проведеної незалежним аудитором і містить чітко сформульовану думку аудитора (викладену письмово) щодо повноти, достовірності і законності обліково-звітної інформації, фінансових звітів у цілому;
- б) систематизований виклад підсумків аудиторського дослідження, згідно із завданнями, обумовленими договором, який містить детальну інформацію про виявлені недоліки, помилки і неточності, а також рекомендації та пропозиції щодо їх виправлення й запобігання повторному виникненню в майбутньому;
- в) звіт аудитора перед замовником з лаконічним описом виявлених порушень, помилок, відхилень, з оцінкою стану бухгалтерського обліку, достовірності звітності та законності господарських операцій;
- г) документ, який засвідчує факт досягнення домовленості між замовником і виконавцем про проведення аудиторської перевірки.

10. До загальних функцій внутрішнього аудиту входять:

а) перевірка, оцінювання та моніторинг відповідності й функціонування систем бухгалтерського обліку та контролю та розроблення рекомендацій щодо удосконалення цих систем;

б) розроблення і подання пропозиції щодо усунення виявлених недоліків і пропозицій з підвищення ефективності управління;

в) зменшення ризиків у проведенні операцій, пов'язаних з ефективним використанням ресурсів;

г) дослідження бухгалтерської і оперативної інформації, включаючи експертизу засобів і способів, що використовуються для визначення, оцінки, класифікації такої інформації, і складання на її основі звітності, а також спеціальне вивчення окремих статей звітності;

д) оцінку ефективності механізму внутрішнього контролю, вивчення й оцінку контрольних процедур у структурних підрозділах підприємства.

11. До власне аудиторських методів відносяться:

а) індукція;

б) документальна перевірка;

в) формальна перевірка;

г) дедукція;

д) арифметична перевірка;

е) підтвердження.

12. Доречність – це:

а) оцінка якості аудиторських доказів;

б) оцінка доречності аудиторських доказів щодо конкретного твердження;

в) оцінка достовірності аудиторських доказів;

г) немає правильної відповіді.

13. Аудит може проводитися з ініціативи _____, а також у випадках,

(кого)

передбачених законом (обов'язковий аудит).

Графарет відповіді до варіанта 2

№ питання	Варіант відповіді
1	А _____ Б _____
2	1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____
3	1 _____

	2 _____ 3 _____
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г Д Е
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д
11	А Б В Г Д Е
12	А Б В Г
13	_____ (кого)

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 3

Блок 1. Професійна етика аудиторів.

Блок 2.

1. Вибрати із 1-8 характеристики, що відповідають виду перевірки за а, б

Вид перевірки	Характеристика
а) аудит б) перевірка ДПІ	1) є підприємницькою діяльністю, регулюється цивільним правом на підставі господарського договору; 2) є виконавчою діяльністю, здійснюється на підставі інструкцій та наказів вищих державних органів; 3) витрати за проведену перевірку несе замовник перевірки; 4) перевірка здійснюється за рахунок бюджетних

	коштів; 5) мета перевірки - видача висновку щодо повноти, достовірності та законності перевіреної інформації; 6) мета перевірки – правильність нарахування, повнота й своєчасність сплати податків та обов’язкових платежів в бюджет; 7) дотримання принципів незалежності, конфіденційності та об’єктивності; 8) об’єктом перевірки є фінансово-господарська діяльність виключно бюджетних організацій і державних підприємств
--	---

2. Привести у відповідність ознаки класифікації робочих документів аудитора із 1-5 до їх видів з а)-д).

Ознаки класифікації робочих документів аудитора	Види робочих документів аудитора
1) за змістом; 2) за ступенем стандартизації; 3) за технікою складання; 4) за формою подання; 5) за часом зберігання.	а) документи тривалого та короткострокового зберігання б) оглядові, інформативні, підтверджувальні, розрахункові, аналітичні, документи перевірки в) стандартизована (відповідно до вимог МСА) і складена за довільною формою; г) у вигляді графіків, таблиць, тексту або в комбінованому варіанті; д) документи, складені вручну або отримані за допомогою комп’ютера (машинограми, інформація, записана на дискеті та ін.).

3. Привести у відповідність форми контролю якості аудиту із 1-3 до їх змісту з а)-в).

Форми контролю	Зміст
1) попередній контроль 2) поточний контроль 3) подальший контроль	а) здійснюється при прийомі на роботу, призначенні аудитора (аудиторської бригади) на перевірку, узгодженні програми й плану перевірки, направлені на підвищення кваліфікації; б) полягає у здійсненні детального вивчення виконаних аудиторами (асистентами) робіт, оцінці обґрунтованості висновків, достатності зібраних доказів, правильності документування роботи як за формою, так і за суттю; в) здійснюється у процесі проведення

	аудиту, виявленні відхилень від програми, оцінки роботи асистентів.
--	---

4. Постулат аудиту – це:

- а) загальні вимоги щодо проведення аудиту, яких повинні дотримуватись аудитори під час виконання своїх професійних обов'язків;
- б) положення, припущення, твердження, яке приймається без доказів і використовується для побудови системи стандартів і норм (правил, інструкцій), що регулюють сферу аудиторської діяльності;
- в) сукупність стандартів з аудиту, визначених законом чи нормативними актами або регулювальним органом на національному рівні, застосування яких є обов'язковим і яких слід дотримуватися при проведенні аудиторської перевірки або наданні супутніх послуг;
- г) сукупність стандартів з аудиту, мета яких — бути детальними й повними, щоб їх тлумачення було однаковим у різних країнах, регіонах, фірмах.

5. Суцільний спосіб організації аудиторської перевірки полягає у:

- а) проведенні перевірки всієї без винятку інформації про господарські факти, процеси і явища;
- б) передбачає вивчення частини документів, виходячи з необхідності отримання достатніх доказів;
- в) в оцінці фінансових показників на підставі даних звітності з'ясовують фінансовий стан суб'єкта господарювання;
- г) поєднанні всіх способів організації перевірки.

6. Зовнішній контроль якості аудиторських послуг організує і проводить:

- а) Спілка аудиторів України;
- б) Національний центр обліку і аудиту;
- в) Аудиторська палата України;
- г) Кабінет міністрів України.

7. Аудиторський доказ – це:

- а) документально підтверджена інформація, отримана аудитором у процесі формування висновків, на якій базується аудиторська думка;
- б) результати перевірки, виконаної для отримання аудиторських доказів з метою виявлення суттєвих викривлень у фінансових звітах;
- в) інформація підготовлена аудитором (і для аудитора) або одержана ним у зв'язку з проведенням аудиторської перевірки;
- г) систематизований виклад підсумків аудиторського дослідження, згідно із завданнями, обумовленими договором, який містить детальну інформацію про виявлені недоліки, помилки і неточності, а також рекомендації та пропозиції щодо їх виправлення та запобігання повторному виникненню в майбутньому
- д) немає правильної відповіді.

8. Функції робочої документації аудитора:

а) обґрунтовують твердження в аудиторському висновку й свідчать про відповідність зроблених процедур аудиту прийнятим нормативам;

б) полегшує процес керування, нагляду та контролю за якістю проведення аудиторської перевірки;

в) сприяє виробленню методологічного підходу до процесу аудиторської перевірки;

г) все перелічене вище.

9. Прийнятний аудиторський ризик повинен складати:

а) 1-8%;

б) 0-2%;

в) 1-5%;

г) 10-15%.

10. До основних причин фундаментальної незгоди відносяться:

а) неприйнятність системи обліку або порядку проведення облікових операцій;

б) значні обмеження в обсязі аудиторської роботи;

в) розходження в думках стосовно відповідності фактів або сум у фінансовій звітності даним обліку;

г) невідповідність чинному законодавству та встановленим нормам порядку оформлення або здійснення операцій;

д) неможливість виконання всіх необхідних аудиторських процедур;

е) подвійне тлумачення окремих пунктів законодавства, що може призвести до значних наслідків.

11. До принципів професійної етики належать:

а) незалежність;

б) принцип взаємодії аудиторів;

в) принцип відповідальності за висновок;

г) чесність;

д) принцип контролю якості роботи аудитора;

е) об'єктивність;

є) принцип документального оформлення аудиторської перевірки;

ж) професійна компетентність і належна ретельність.

12. За ініціативою здійснення виділяють:

а) підтверджуючий аудит;

б) операційний аудит;

в) процедурний аудит;

г) системний аудит;

д) обов'язковий аудит;

е) аудит на додержання нормативних вимог;

є) аудит зон ризику;

ж) аудит фінансової звітності;

з) добровільний аудит.

13. Право на проведення аудиторської діяльності мають аудиторські фірми й незалежні аудитори (фізичні особи – підприємці), включені до _____.

Графарет відповіді до варіанта 3

№ питання	Варіант відповіді
1	А _____ Б _____
2	1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____
3	1 _____ 2 _____ 3 _____
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г Д
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е
11	А Б В Г Д Е Є Ж
12	А Б В Г Д Е Є Ж З
13	_____

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 4

Блок 1. Стандарти аудиту.

Блок 2.

1. Привести у відповідність із а, б, в, г, д, е характер інформації, що цікавить користувачів, з 1-6

Користувачі аудиторської інформації	Характер інформації, що цікавить користувача
а) власники б) керівники в) персонал г) контрагенти (дебітори й кредитори) д) позикодавці е) державні податкові органи й позабюджетні фонди	1) ліквідність балансу й платоспроможність; 2) фінансовий стан підприємства; 3) весь спектр інформації, необхідної для управління підприємством; 4) фінансові результати, що впливають на заробітну плату, преміювання, виплату дивідендів; 5) фінансові результати та нараховані зобов'язання зі сплати податків й обов'язкових платежів б) фінансові результати, що впливають на виплату дивідендів

2. Вибрати відповідно до стадії аудиту у п. а), б), в) дії, які виконуються на цій стадії, наведені в п. 1-10

Назва стадії аудиту	Дії, що виконуються
а) підготовчо-узгоджувальна; б) робочо-дослідницька; в) завершально-результативна	1) вивчають особливості підприємства: його організацію, структуру, продукцію; 2) безпосередньо проводять аудиторську перевірку відповідно до затвердженого на попередній стадії плану і програм аудиту; 3) визначають загальний підхід до проведення аудиту, включаючи можливе використання внутрішнього контролю, виділяють проблемні напрямки аудиту; 4) групують виявлені недоліки; 5) за необхідності проводять коригування плану і/або програм аудиту з метою додержання вимог МСА щодо надання обґрунтованої впевненості; 6) оцінюють ступінь ризику; 7) готують звіт аудитора перед замовником; 8) проводять аудиторські процедури для отримання необхідних доказів, що використовують для формування суджень аудитора;

	9) складають попередній варіант програми аудиторської перевірки, визначають обсяги робіт, призначають конкретних виконавців; 10) вивчають перспективи розвитку підприємства.
--	---

3. Привести у відповідність види контролю якості аудиту із 1-2 до їх об'єктів з а)-е).

Види контролю	Об'єкти
1) зовнішній контроль 2) внутрішній контроль	а) аудиторська фірма; б) філія (дочірнє підприємство) аудиторської фірми; в) ефективність роботи систем контролю якості суб'єктів аудиторської діяльності г) аудиторська бригада (група); д) аудитор.

4. Аудиторська фірма – це:

а) фізична особа, яка має сертифікат, що визначає її кваліфікаційну придатність на заняття аудиторською діяльністю на території України;

б) юридична особа, створена відповідно до законодавства, яка здійснює виключно аудиторську діяльність;

в) державна установа, що займається перевіркою даних фінансової звітності й господарської діяльності комерційних підприємств;

г) незалежний орган, який має статус юридичної особи і здійснює контроль аудиторської діяльності в Україні.

5. Спостереження як методичний прийом аудиту – це:

а) особисте ознайомлення з предметом дослідження;

б) спосіб, який дозволяє одержати загальну характеристику можливостей клієнта на підставі візуального огляду;

в) безперервний поелементний перегляд інформації, за допомогою якого вивчаються нетипові статті й події, відображені у документації підприємства;

г) метод збору аудиторських доказів на початковій стадії перевірки, що дає змогу аудитору одержати інформацію для оцінки обсягів і ступеня складності робіт, які необхідно запланувати при складанні програми аудиту.

6. До основних видів контролю якості аудиту відносяться:

а) попередній, поточний і подальший контроль;

б) зовнішній і внутрішній контроль;

в) контроль стану фінансової звітності;

г) немає правильної відповіді.

7. По відношенню до атестації аудиторські послуги поділяють на:

а) послуги дії, контролю, інформаційні послуги;

б) сумісні й несумісні з проведенням обов'язкового аудиту;

в) атестовані й не атестовані;

г) одноразові й періодичні.

8. Прямі аудиторські докази – це:

- а) свідчення, що не мають безпосереднього відношення до фактів з даного питання;
- б) інформація, одержана безпосередньо від клієнта;
- в) докази, які підтверджуються первинними документами й обліковими регістрами;
- г) інформація, одержана від третіх осіб;
- д) докази, які мають цінність для вирішення певної поставленої проблеми;
- е) докази, отримані від клієнта й підтверджені зовнішніми джерелами.

9. Обмеження обсягу аудиторської перевірки за умов суттєвого впливу неперевіраних сфер обліку на фінансову звітність підприємства є підставою для видачі:

- а) безумовно-позитивного висновку;
- б) умовно-позитивного висновку;
- в) негативного висновку;
- г) відмови від видачі висновку.

10. Завданнями аудиту фінансової звітності є:

- а) дослідити достовірність і відповідність записів звітності даним головної книги і регістрів аналітичного обліку;
- б) оцінити правильність управлінських рішень, доцільність, своєчасність і результативність їх виконання;
- в) вивчити взаємоузгодженість показників звітності підприємства;
- г) скоригувати діяльність суб'єкта господарювання та його структурних підрозділів;
- д) оцінити вплив подій, що відбулися на фінансову звітність і їх відображення у фінансовій звітності.

11. За історичними ознаками виділяють:

- а) підтверджуючий аудит;
- б) операційний аудит;
- в) процедурний аудит;
- г) системний аудит;
- д) аудит на додержання нормативних вимог;
- е) аудит зон ризику;
- є) аудит фінансової звітності;
- ж) обов'язковий аудит;
- з) добровільний аудит.

12. До розрахунково-аналітичних методів аудиту відноситься:

- а) інвентаризація;
- б) спостереження;
- в) перевірка документів за формою, суттю та змістом;

- г) камеральна перевірка;
- д) арифметична перевірка;
- е) експертиза;
- є) економічний, статистичний фінансовий аналіз;
- ж) обстеження.

13. Загальний розмір частки засновників (учасників) аудиторської фірми, які не є аудиторами, у статутному капіталі не може перевищувати _____ відсотків.

Трафарет відповіді до варіанта 4

№ питання	Варіант відповіді
1	А _____ Б _____ В _____ Г _____ Д _____ Е _____
2	А _____ Б _____ В _____
3	1 _____ 2 _____
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г Д Е
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д
11	А Б В Г Д Е Є Ж З
12	А Б В Г Д Е Є Ж

13	_____ відсотків.
----	------------------

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 5

Блок 1. Принципи аудиту.

Блок 2.

1. Привести у відповідність із а-е повноваження Аудиторської палати України (1) і Спілки аудиторів України (2).

Назва	Повноваження
1) Аудиторська палата України; 2) Спілка аудиторів України	а) здійснює сертифікацію осіб, які мають намір займатися аудиторською діяльністю; б) вносить пропозиції до законодавчих органів і органів влади й управління при розробці законодавчих та правових актів з питань аудиторської діяльності, бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні; в) затверджує стандарти аудиту; г) розробляє науково обґрунтовану методику та рекомендації з питань аудиторської діяльності; д) сприяє зміцненню зв'язку між економічними науками, освітою та практикою, бере участь у навчальній та просвітницькій діяльності, сприяє підготовці кадрів, обміну досвідом, у тому числі за кордоном; е) затверджує програми підготовки аудиторів і за погодженням з Національним банком України програми підготовки аудиторів, які здійснюватимуть аудит банків.

2. Вибрати відповідно до стадії аудиту у п. а), б), в) дії, які виконують на цій стадії, наведені в п. 1-9

Назва стадії аудиту	Дії, що виконують
а) підготовчо-узгоджувальна; б) робочо-дослідницька; в) завершально-результативна	1) вивчають системи обліково-аналітичного і контрольного процесу на підприємстві; 2) узгоджують з замовником програму перевірки, обсяг робіт, термін її проведення, форму подання результатів

	<p>аудиту;</p> <p>3) оформляють робочі документи аудитора;</p> <p>4) готують необхідну нормативно-правову базу для перевірки.</p> <p>5) формують аудиторське досьє;</p> <p>б) узгоджують із замовником рівень відповідальності аудиторського підприємства і замовника, визначають вартість аудиторських послуг;</p> <p>7) закріплюють досягнені домовленості між аудиторською фірмою і замовником шляхом підписання необхідних документів (договір, програма аудиту тощо);</p> <p>8) складають аудиторський висновок;</p> <p>9) підписують акт виконаних робіт з аудиторської перевірки.</p>
--	--

3. Приведіть у відповідність ознаки класифікації аудиту (1-2) відповідно до його видів (а-е):

Ознаки класифікації аудиту	Види аудиту
1. За способом проведення аудиту	а) суцільний;
2. За участю у процесі проведення аудиту	б) однопредметний;
	в) вибірковий;
	г) багатопредметний;
	д) комбінований;
	е) комісійний.

4. Стандартизація аудиту — це:

а) сукупність стандартів з аудиту, мета яких — бути детальними й повними, щоб їх тлумачення було однаковим у різних країнах, регіонах, фірмах;

б) процес розробки й послідовного застосування комплексу правил, принципів та процедур у процесі здійснення аудиторської діяльності;

в) загальні вимоги щодо проведення аудиту, яких повинні дотримуватись аудитори під час виконання ними своїх професійних обов'язків;

г) положення, припущення, твердження, яке приймається без доказів і використовується для побудови системи стандартів і норм (правил, інструкцій), що регулюють сферу аудиторської діяльності.

5. Предмет аудиту – це:

а) процеси або явища, що зафіксовані документально і відображають стан майна, ресурсів, джерел їх формування, господарських процесів суб'єкта господарювання;

б) факти, відображені у фінансових звітах;

в) фінансові результати господарської діяльності підприємства, що перевіряється;

г) дані документів, що складені відповідно до стандартів та передбачають надання впевненості користувачам щодо відповідності фінансової звітності або іншої інформації концептуальним основам, які використовувалися при її складанні.

6. Зустрічна перевірка полягає у:

а) перевірці дотримання діючих форм документів, послідовності, повноти й правильності заповнення реквізитів документів, дотримання порядкової нумерації і наявності відповідних підписів;

б) вивченні достовірності операцій шляхом зіставлення документів і записів в облікових регістрах, що відносяться до одних і тих самих взаємозв'язаних операцій;

в) поелементному перегляді інформації, за допомогою якого вивчають нетипові статті і події, відображені у документації підприємства;

г) оцінці фінансових показників на підставі даних звітності, з'ясовують фінансовий стан суб'єкта господарювання.

7. Компіляція – це:

а) неглибока перевірка обліку й звітності на предмет виявлення відхилень від вимог законодавства;

б) перевірка окремих сфер облікової діяльності підприємства;

в) повна, глибока й всебічна перевірка фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах на відповідність нормам, що регламентують порядок підготовки і подання фінансових звітів;

г) деталізація облікової інформації, міститься у фінансовій звітності, та її групування з урахуванням вимог міжнародних стандартів або стандартів інших країн.

8. Планування аудиту – це:

а) процес, що визначає характер, час проведення і обсяг запланованих аудиторських процедур, необхідних для виконання загального плану аудиту

б) розробка загальної стратегії і детального підходу щодо очікуваного характеру, часу й обсягу аудиту;

в) складові аудиторського процесу, що включають підготовчо-узгоджувальну, робочо-дослідницьку і завершально-результативну;

г) сукупність організаційних, методичних і технічних процедур аудитора.

9. Звіт аудитора перед замовником має форму:

а) регламентовану МСА;

б) регламентовану Законом України «Про аудиторську діяльність»;

в) аудиторського висновку;

г) складають у довільній формі.

10. Ризик аудиту має такі складові:

- а) властивий ризик;
- б) ризик, пов'язаний з невідповідністю функціонування системи внутрішнього контролю;
- в) підприємницький ризик;
- г) комерційний ризик;
- д) ризик невиявлення помилок та перекручень;
- е) інформаційний ризик.

11. До процесу збору аудиторських доказів ставляться наступні вимоги:

- а) необхідність;
- б) періодичність отримання;
- в) обґрунтованість;
- г) обачність;
- д) повнота;
- е) послідовність;
- є) правильність.

12. До підсумкової документації аудиту відноситься:

- а) договір на проведення аудиторської перевірки;
- б) аудиторський звіт;
- в) аудиторське досьє;
- г) аудиторський висновок.

13. Керівником аудиторської фірми може бути тільки

_____.

(хто)

Трафарет відповіді до варіанта 5

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____
2	А _____ Б _____ В _____
3	1 _____ 2 _____
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	

	A B B Г
8	A B B Г
9	A B B Г
10	A B B Г Д Е
11	A B B Г Д Е Є
12	A B B Г
13	(хто)

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 6

Блок 1. Види аудиту.

Блок 2.

1. Привести у відповідність із а-е повноваження Аудиторської палати України (1) і Спілки аудиторів України (2).

Назва	Повноваження
1) Аудиторська палата України;	а) веде Реєстр аудиторських фірм та аудиторів; б) розвиває міжнародне співробітництво, створює спільні ради з аудиторськими організаціями інших країн, може вступати в міжнародні громадські організації аудиторів; в) здійснює контроль за дотриманням аудиторськими фірмами й аудиторами вимог Закону про аудиторську діяльність, стандартів аудиту, норм професійної етики аудиторів; г) здійснює заходи із забезпечення незалежності аудиторів при проведенні ними аудиторських перевірок та організації контролю за якістю аудиторських послуг; д) регулює взаємовідносини між аудиторами (аудиторськими фірмами) в процесі здійснення аудиторської діяльності та у разі необхідності застосовує до них стягнення; е) проводить семінари, конференції та інші заходи, спрямовані на вдосконалення професійних знань аудиторів.
2) Спілка аудиторів України	

2. Зіставити назви принципів планування аудиту в п. а), б), в), г) з їх змістом із п. 1-4

Принципи планування аудиту	Зміст принципів
а) цілісність; б) безперервність; в) доречність; г) ефективність та оптимальність	1) розроблення планів і програм, виконання яких забезпечить отримання достовірних і достатніх аудиторських доказів із найменшими витратами праці і часу; 2) охоплення планом усіх аспектів аудиторської перевірки для висловлення об'єктивної думки щодо достовірності звітності; 3) коригування плану і програми аудиту (в разі необхідності) в процесі аудиторської перевірки; 4) заплановані процедури повинні стосуватися безпосередньо звітності контрольованого звітного періоду.

3. Приведіть у відповідність ознаки класифікації аудиту (1-2) відповідно до його видів (а-з):

Ознаки класифікації аудиту	Види аудиту
1. За формою власності аудиторського органу	а) загальний; б) банківський; в) державний; г) аудит страховий організацій;
2. За галузями діяльності	д) аудит бірж; е) колективний; є) аудит інвестиційних компаній; ж) аудит позабюджетних фондів; з) приватний.

4. В якому році в Україні в якості Національних стандартів аудиту були прийняті стандарти аудиту й етики Міжнародної федерації бухгалтерів:

- а) 1993 р.;
- б) 1998 р.;
- в) 2000 р.;
- г) 2003 р.

5. Комбінований спосіб організації аудиторської перевірки полягає у:

а) проведенні перевірки всієї без винятку інформації про господарські факти, процеси і явища;

б) передбачає вивчення частини документів, виходячи з необхідності отримання достатніх доказів;

в) в оцінці фінансових показників на підставі даних звітності, з'ясовують фінансовий стан суб'єкта господарювання;

г) поєднанні всіх способів організації перевірки.

6. Мета аудиту полягає в:

а) підтвердити надійність, достовірність, повноту і відповідність законодавству фінансової звітності;

б) виявленні помилок і викривлень у веденні обліку та складанні фінансової звітності;

в) виявленні помилок і викривлень у веденні обліку та складанні фінансової звітності й розробці рекомендацій щодо їх усунення;

г) санації обліку на підприємстві.

7. До процесу збору аудиторських доказів ставляться такі вимоги:

а) необхідність;

б) періодичність отримання;

в) обґрунтованість;

г) обачність;

д) повнота;

е) послідовність;

є) правильність.

8. Релевантні аудиторські докази – це:

а) свідчення, що не мають безпосереднього відношення до фактів з даного питання;

б) інформація, одержана безпосередньо від клієнта;

в) докази, які підтверджуються первинними документами та обліковими регістрами;

г) інформація, одержана від третіх осіб;

д) докази, які мають цінність для вирішення певної поставленої проблеми;

е) докази, отримані від клієнта та підтверджені зовнішніми джерелами.

9. Ризик невиявлення – це:

а) ризик викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), який може бути суттєвим;

б) ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансові звіти містять суттєво викривлену інформацію;

в) ризик того, що не можна буде своєчасно запобігти можливим викривленням залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими;

г) ризик того, що аудиторські процедури по суті не виявлять викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими.

10. Аудитор не в змозі висловити безумовно-позитивну думку за наступних обставин:

а) існує обмеження обсягу роботи аудитора;

б) існує незгода з управлінським персоналом щодо прийнятності обраної облікової політики, методу її застосування або відповідності розкриття інформації у фінансовому звіті;

в) існує незгода з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що несуттєво впливають на фінансову звітність підприємства;

г) немає правильної відповіді.

11. До органолептичних методів аудиту відноситься:

а) інвентаризація;

б) спостереження;

в) перевірка документів за формою, суттю та змістом;

г) камеральна перевірка;

д) арифметична перевірка;

е) експертиза;

є) економічний, статистичний фінансовий аналіз;

ж) обстеження.

12. Об'єктом аудиту фінансової звітності є:

а) встановлення відображення у звітності в усіх суттєвих аспектах реального фінансового стану підприємства, взаємозв'язку й несуперечності показників окремих форм звітності;

б) квартальна, річна бухгалтерська та фінансова звітність, склад і форми якої затверджені чинним законодавством у періоді, який перевіряється;

в) встановлення відповідності фінансової звітності вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і П(С)БО;

г) головна книга і регістри бухгалтерського обліку;

д) розкриття у звітності підприємства усіх суттєвих аспектів облікової політики.

13. Затвердження стандартів аудиту є виключним правом

_____
(кого)

Трафарет відповіді до варіанта б

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____
2	А _____ Б _____ В _____ Г _____
3	1 _____

	2 _____
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г Д Е Є
8	А Б В Г Д Е
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е
11	А Б В Г Д Е Є Ж
12	А Б В Г Д
13	_____ (кого)

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 7

Блок 1. Характеристика і об'єкти обов'язкового аудиту.

Блок 2.

1. Вибрати із а-е права (1) та обов'язки (2) аудиторських фірм і аудиторів.

1) права	а) самостійно визначати форми і методи проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг на підставі чинного законодавства, стандартів аудиту та умов договору із замовником; б) в аудиторській діяльності дотримуватися вимог Закону про аудиторську діяльність та інших нормативно-правових актів, стандартів аудиту, принципів незалежності аудитора та відповідних рішень Аудиторської палати України; в) належним чином проводити аудит та надавати інші аудиторські послуги;
2) обов'язки	

	<p>г) отримувати необхідні документи, які мають відношення до предмета перевірки і знаходяться як у замовника, так і у третіх осіб;</p> <p>д) отримувати необхідні пояснення в письмовій чи усній формі від керівництва та працівників замовника;</p> <p>е) повідомляти власників, уповноважених ними осіб, замовників про виявлені під час проведення аудиту про недоліки ведення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності.</p>
--	---

2. Привести у відповідність види аудиторських висновків із 1-3 з умовами їх видачі з а)-в).

Вид аудиторського висновку	Умови видачі
<p>1) безумовно-позитивний</p> <p>2) умовно-позитивний</p> <p>3) відмова від висловлення думки</p> <p>4) негативний</p>	<p>а) за умови наявності не фундаментальної невпевненості й незгоди;</p> <p>б) за умови наявності фундаментальної впевненості й згоди;</p> <p>в) при наявності фундаментальної незгоди;</p> <p>г) при неможливості на підставі наведених аргументів сформулювати висновок про стан справ у клієнта</p>

3. Приведіть у відповідність ознаки класифікації аудиту (1-2) відповідно до його видів (а-г):

Ознаки класифікації аудиту	Види аудиту
<p>1. За періодичністю здійснення</p> <p>2. За тривалістю співпраці між клієнтом і аудитором</p>	<p>а) одноразовий;</p> <p>б) первинний;</p> <p>в) повторний;</p> <p>г) періодичний.</p>

4. Які теорії ґрунтуються на психологічному аспекті:

- а) теорія мотивації;
- б) теорія потенційного інвестора;
- в) теорія управляючих;
- г) теорія агентів.

5. Методи аудиту як науки поділяються на:

- а) професійні та етичні;
- б) загальнонаукові й власне аудиторські;
- в) первинні й вторинні;
- г) однорівневі й багаторівневі.

6. Нормативне й законодавче регулювання зовнішнього контролю якості роботи аудиторів в Україні визначається:

- а) Законом “Про аудиторську діяльність”;

б) Міжнародним стандартом аудиту «Контроль якості аудиторської роботи»; в) Положенням про здійснення зовнішніх перевірок якості аудиторських послуг в Україні

г) всі відповіді правильні.

7. Під правильністю аудиторського доказу розуміють:

а) одержання конкретного необхідного аудиторського доказу, зміст якого характеризує об'єкт дослідження;

б) забезпеченість того, що в первинних документах і звітах, облікових регістрах, формах звітності зміст підтверджується підписами конкретних виконавців;

в) обсяг інформації, що утримується в ньому, достатньої для визначення стану об'єкта контролю;

г) вимоги, відповідно до яких повинні бути наведені всебічно перевірені аудиторські дані.

8. Властивий ризик – це:

а) ризик викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), який може бути суттєвим;

б) ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансові звіти містять суттєво викривлену інформацію;

в) ризик того, що не можна буде своєчасно запобігти можливим викривленням залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими;

г) ризик того, що аудиторські процедури по суті не виявлять викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими.

9. Аудиторський звіт – це:

а) офіційний, стандартизований відповідним МСА документ, який надається в результаті аудиторської перевірки фінансових звітів суб'єкта господарювання, проведеної незалежним аудитором, і містить чітко сформульовану думку аудитора (викладену письмово) щодо повноти, достовірності і законності обліково-звітної інформації, фінансових звітів у цілому;

б) систематизований виклад підсумків аудиторського дослідження, згідно із завданнями, обумовленими договором, який містить детальну інформацію про виявлені недоліки, помилки і неточності, а також рекомендації та пропозиції щодо їх виправлення і запобігання повторному виникненню в майбутньому;

в) підсумковий документ аудитора перед замовником з лаконічним описом виявлених порушень, помилок, відхилень, з оцінкою стану бухгалтерського обліку, достовірності звітності та законності господарських операцій;

г) документ, який засвідчує факт досягнення домовленості між замовником і виконавцем про проведення аудиторської перевірки.

10. Назвіть документи, які складають при плануванні аудиту:

- а) аудиторський висновок;
- б) звіт аудитора;
- в) загальний план аудиту;
- г) програма аудиту;
- д) акт виконаних робіт (послуг);
- е) календарний графік перевірки.

11. Право на отримання сертифіката мають фізичні особи, які мають вищу економічну або юридичну освіту, досвід роботи не менше трьох років підряд на посадах:

- а) ревізора;
- б) викладача з обліку і аудиту;
- в) бухгалтера;
- г) менеджера;
- д) юриста;
- е) фінансиста;
- є) касира;
- ж) інженера;
- з) економіста.

12. Фальсифікація фінансової звітності – це:

- а) помилки, що виникають при перенесенні даних бухгалтерського обліку до рядків фінансової звітності;
- б) помилки, які виникають у результаті неправильного відображення на рахунках бухгалтерського обліку фінансово-господарських операцій;
- в) помилки, що викривляють економічну інформацію, тобто підміна одних показників іншими і створення хибного уявлення про фінансовий стан підприємства.

13. Загальна кількість членів Аудиторської палати України становить _____ осіб.

Графарет відповіді до варіанта 7

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____
2	1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____
3	1 _____ 2 _____

4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е
11	А Б В Г Д Е Є Ж З
12	А Б В
13	_____ осіб

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 8

Блок 1. Характеристика внутрішнього аудиту.

Блок 2.

1. Вибрати із а-е права (1) та обов'язки(2) аудиторських фірм і аудиторів.

1) права	а) зберігати в таємниці інформацію, отриману при проведенні аудиту й виконанні інших аудиторських послуг, не розголошувати відомості, що становлять предмет комерційної таємниці, і не використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб; б) перевіряти наявність майна, грошей, цінностей, вимагати від керівництва суб'єкта господарювання проведення контрольних оглядів, замірів виконаних робіт, визначення якості продукції, щодо яких здійснюється перевірка документів; в) відповідати перед замовником за порушення умов договору відповідно до договору й закону; г) обмежувати свою діяльність наданням аудиторських послуг та іншими видами робіт, які мають безпосереднє
2) обов'язки	

	<p>відношення до надання аудиторських послуг, у формі консультацій, перевірок або експертиз;</p> <p>д) своєчасно подавати до аудиторської палати України звіт про свою аудиторську діяльність.</p> <p>е) залучати на договірних засадах до участі в перевірці фахівців різного профілю.</p>
--	---

2. За даними таблиці проаналізуйте подані обставини, що є умовами видачі різних видів аудиторських висновків і запишіть їх:

Умови видачі	Види аудиторських висновків
1) обмеження обсягу аудиторської перевірки за умов суттєвого впливу неперевірених сфер обліку на фінансову звітність підприємства	а) _____ _____
2) обмеження обсягу аудиторської перевірки за умов несуттєвого впливу неперевірених сфер обліку на фінансову звітність підприємства	б) _____ _____
3) існує незгода з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що суттєво впливають на фінансову звітність підприємства	в) _____ _____
4) існує незгода з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що несуттєво впливають на фінансову звітність підприємства	г) _____ _____

3. Розташувати зміну основної мети аудиту в послідовності його розвитку:

- а) визначення правдивості й достовірності фінансової звітності;
- б) викриття шахрайства;
- в) виявлення помилок в облікових записах;
- г) контроль за нарахуванням та сплатою податків;
- д) гармонізація та інтернаціоналізація аудиту

4. Стандарти аудиту – це:

а) загальні вимоги щодо проведення аудиту, яких повинні дотримуватись аудитори під час виконання ними своїх професійних обов'язків;

б) положення, припущення, твердження, яке приймають без доказів і використовують для побудови системи стандартів і норм (правил, інструкцій), що регулюють сферу аудиторської діяльності;

в) сукупність стандартів з аудиту, визначених законом чи нормативними актами або регулювальним органом на національному рівні,

застосування яких є обов'язковим і яких слід дотримуватися при проведенні аудиторської перевірки або наданні супутніх послуг;

г) сукупність стандартів з аудиту, мета яких — бути детальними й повними, щоб їх тлумачення було однаковою у різних країнах, регіонах, фірмах.

5. Арифметична перевірка – це:

а) візуальна перевірка правильності записів усіх реквізитів, виявлення безпідставних виправлень, підчисток, дописувань у тексті і цифрах, перевірка достовірності підписів посадових і матеріально відповідальних осіб;

б) перевірка правильності розрахунків у документах, облікових регістрах і звітних формах;

в) встановлення законності й доцільності господарських операцій, правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку і віднесення до статей витрат та доходів;

г) одержання письмової відповіді від клієнта або третіх осіб з метою підтвердження точності інформації.

6. Контроль якості роботи аудитора (аудиторської фірми) — це:

а) система заходів, яка базується на достатньому обсязі аудиторських доказів

б) система заходів, політика й процедури контролю, спрямовані на забезпечення виконання всіх аудиторських перевірок і надання супутніх аудиту послуг відповідно до встановлених стандартів (МСА) й чинного законодавства, які здійснюються шляхом зовнішніх і внутрішніх контрольних дій;

в) це система контролю дотримання принципів професійної поведінки аудиторів в ході проведення аудиту;

г) заходи, спрямовані на підтвердження надійності, достовірності, повноти і відповідності законодавству фінансової звітності.

7. За змістом аудиторські послуги поділяють на:

а) послуги дії, контролю, інформаційні послуги;

б) сумісні і несумісні з проведенням обов'язкового аудиту;

в) атестовані й не атестовані;

г) одноразові і періодичні.

8. Непрямі аудиторські докази – це:

а) свідчення, що не мають безпосереднього відношення до фактів з даного питання;

б) інформація, одержана безпосередньо від клієнта;

в) докази, що підтверджуються первинними документами та обліковими регістрами;

г) інформація, одержана від третіх осіб;

д) докази, які мають цінність для вирішення певної поставленої проблеми;

е) докази, отримані від клієнта й підтверджені зовнішніми джерелами.

9. Метою вивчення та оцінки аудитором системи внутрішнього контролю клієнта є:

- а) підтвердження достовірності, повноти й законності даних фінансової звітності;
- б) підвищення ефективності роботи управлінського персоналу;
- в) підготовка основи для планування аудиту й встановлення виду, термінів проведення і обсягу аудиторських процедур;
- г) складання аудиторського висновку.

10. До основних причин фундаментальної невпевненості відносяться:

- а) неприйнятність системи обліку або порядку проведення облікових операцій;
- б) значні обмеження в обсязі аудиторської роботи;
- в) розходження в думках стосовно відповідності фактів або сум у фінансовій звітності даним обліку;
- г) невідповідність чинному законодавству та встановленим нормам порядку оформлення або здійснення операцій;
- д) неможливість виконання всіх необхідних аудиторських процедур;
- е) подвійне тлумачення окремих пунктів законодавства, що може призвести до значних наслідків.

11. До власне аудиторських методів відноситься:

- а) спостереження;
- б) обстеження;
- в) синтез;
- г) опитування;
- д) аналітичні тести;
- е) аналіз;
- є) сканування.

12. Технічні помилки, виявлені при аудиті фінансової звітності, – це:

- а) помилки, що виникають при перенесенні даних бухгалтерського обліку до рядків фінансової звітності;
- б) помилки, що виникають у результаті неправильного відображення на рахунках бухгалтерського обліку фінансово-господарських операцій;
- в) помилки, здійснені внаслідок некомпетентності, халатності й неувважності облікових працівників;
- г) помилки, що викривляють економічну інформацію, тобто підміна одних показників іншими та створення хибного уявлення про фінансовий стан підприємства.

13. Найвідоміші постулати, покладені в основу розвитку теорії аудиту, сформулювали _____ в _____ р. у
(хто) (коли)

книзі "Філософія аудиту".

Графарет відповіді до варіанта 8

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____
2	а) _____ б) _____ в) _____ г) _____
3	А Б В Г Д
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г Д Е
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е
11	А Б В Г Д Е Є
12	А Б В Г
13	_____ в _____ р. у книзі "Філософія аудиту". (хто) (коли)

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 9

Блок 1. Користувачі фінансової інформації і їх права.

Блок 2.

1. Зіставити із (1-2) групу принципів з їх різновидами (а-є):

Група принципів	Принципи
1. Принципи професійної етики	а) планування аудиту;
2. Методологічні принципи	б) об'єктивність;
	в) доброзичливість;
	г) обґрунтування оцінки значущості аудиторських доказів та системи внутрішнього контролю;
	д) дотримання методики оцінки ризиків та вибіркової перевірки даних;
	е) конфіденційність;
	є) доцільність вибору методики і техніки аудиту, визначення критеріїв суттєвості і достовірності.

2. Привести у відповідність ознаки класифікації викривлень фінансової звітності з 1-4 до їх видів з а)-г):

Ознаки класифікації викривлень фінансової звітності	Види викривлень фінансової звітності
1. За характером виникнення	а) суттєві та несуттєві;
2. За способом відображення в бухгалтерському обліку	б) грошові та матеріальні;
3. За ступенем впливу на достовірність	в) навмисні та ненавмисні;
4. За об'єктом викривлення	г) неповнота обліку господарських операцій, необґрунтованість облікових записів, помилки в періодизації, помилки в оцінці, неправильне чи недостатнє відображення інформації в облікових регістрах.

3. Приведіть у відповідність ознаки аудиту (а-е) відповідно до його видів (1-2):

Види аудиту	Ознаки аудиту
1. Добровільний аудит	а) його проведення регламентується законодавством і нормативними актами, в яких визначені категорії суб'єктів господарювання, які підлягають цьому виду аудиту;
2. Обов'язковий аудит	б) об'єкт аудиту, обсяг робіт, період і строки виконання обумовлюються угодою;
	в) аудит проводиться з власної ініціативи замовника;
	г) аудит, який проводиться для комерційних банків, підприємств з іноземними інвестиціями, акціонерних товариств, інвестиційних фондів, приватних

4. Серед наведених нижче стандартів оберіть стандарти аудиторської звітності:

а) аудиторський висновок повинен визначити, чи відповідає фінансова звітність загальноприйнятим принципам;

б) аудиторська перевірка повинна виконуватись особою (особами), яка має необхідну академічну й технічну підготовку як аудитора;

в) аудитор повинен бути достатньо обізнаним зі структурою внутрішнього контролю, щоб спланувати проведення аудиту і визначити характер й кількість тестових перевірок, які необхідно виконати;

г) аудитор повинен підготувати висновок про фінансову звітність в цілому, вказавши при цьому, чи є опублікована у фінансовій звітності інформація достатньою і чи опублікована вона в повному обсязі;

д) аудитор (аудитори) повинен бути неупередженим і незалежним від об'єкта перевірки;

е) виконуючи процедури перевірки і готуючи аудиторські звіти, аудитори повинні відповідально ставитися до роботи, яку вони виконують.

5. Опитування як методичний прийом аудиту – це:

а) особисте ознайомлення з предметом дослідження;

б) спосіб, який дозволяє одержати загальну характеристику можливостей клієнта на підставі візуального огляду;

в) безперервний поелементний перегляд інформації, за допомогою якого вивчаються нетипові статті і події, відображені у документації підприємства;

г) метод збору аудиторських доказів на початковій стадії перевірки, що дає змогу аудитору одержати інформації для оцінки обсягів і ступеня складності робіт, які необхідно запланувати при складанні програми аудиту.

6. Аудиторській перевірці властиві певні обмеження, що обумовлені наступними чинниками:

а) використання тестування;

б) обмеження, властиві будь-якій системі бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю (наприклад, можливість змови);

в) більшість аудиторських доказів є скоріш переконливими, ніж остаточними;

г) всі відповіді правильні.

7. Оглядова перевірка – це:

а) неглибока перевірка обліку і звітності на предмет виявлення відхилень від вимог законодавства;

б) перевірка окремих сфер облікової діяльності підприємства;

в) повна, глибока і всебічна перевірка фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах на відповідність нормам, що регламентують порядок підготовки і подання фінансових звітів;

г) деталізація облікової інформації, міститься у фінансовій звітності, та її групування з урахуванням вимог міжнародних стандартів або стандартів інших країн.

8. Програма аудиту – це:

а) це документ, що визначає характер, час проведення і обсяг запланованих аудиторських процедур, необхідних для виконання загального плану аудиту

б) розробка загальної стратегії і детального підходу щодо очікуваного характеру, часу й обсягу аудиту;

в) складові аудиторського процесу, що включають підготовчо-узгоджувальну, робочо-дослідницьку і завершально-результативну;

г) сукупність організаційних, методичних і технічних процедур аудитора.

9. Незгода з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що несуттєво впливають на фінансову звітність підприємства є підставою для видачі:

а) безумовно-позитивного висновку;

б) умовно-позитивного висновку;

в) негативного висновку;

г) відмови від видачі висновку.

10. За характером виконуваної аудиторської роботи виділяють:

а) підтверджуючий аудит;

б) операційний аудит;

в) процедурний аудит;

г) системний аудит;

д) аудит на додержання нормативних вимог;

е) аудит зон ризику;

є) аудит фінансової звітності;

ж) обов'язковий аудит;

з) добровільний аудит.

11. Економічний аспект професійної незалежності аудиторів проявляється через:

а) обмеження суми винагороди від одного клієнта;

б) професійна компетентність;

в) обмеження організаційних форм діяльності;

г) обмеження видів діяльності;

д) розподіл відповідальності за думку про звітність і за саму звітність;

е) відсутність фінансової зацікавленості;

є) обмеження видів послуг, що надаються одному клієнту одночасно;

ж) відповідальність за роботу інших аудиторів, асистентів та експертів;

з) заборона отримання товарів і послуг від клієнта.

12. Бухгалтерські помилки, виявлені при аудиті фінансової звітності – це:

а) помилки, що виникають при перенесенні даних бухгалтерського обліку до рядків фінансової звітності;

б) помилки, що виникають у результаті неправильного відображення на рахунках бухгалтерського обліку фінансово-господарських операцій;

в) помилки, здійснені внаслідок некомпетентності, халатності й неувважності облікових працівників;

г) помилки, що викривляють економічну інформацію, тобто підміна одних показників іншими і створення хибного уявлення про фінансовий стан підприємства.

13. Термін чинності сертифіката не може перевищувати _____ років.

Трафарет відповіді до варіанта 9

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____
2	1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____
3	1 _____ 2 _____
4	А Б В Г Д Е
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е Є Ж З
11	А Б В Г Д Е Є Ж З
12	

	А Б В Г
13	_____ років

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 10

Блок 1. Планування аудиту.

Блок 2.

1. Зіставити із (1-2) групу принципів з їх різновидами (а-і):

Група принципів	Принципи
1. Принципи професійної етики	а) професійна компетентність і незалежна ретельність;
2. Методологічні принципи	б) аналіз інформації та формування висновків;
	в) чесність;
	г) відповідальність за складений висновок;
	д) дотримання порядку документального оформлення;
	е) взаємодія аудиторів;
	є) професійна поведінка;
	ж) повне інформування клієнта;
	з) дотримання технічних стандартів;
	і) контроль якості роботи аудитора.

2. Вибрати із постулат (1-8), який відповідає його змісту із а-ж.

Постулат	Зміст постулату
1. Постійне дотримання стандартів дає змогу мати об'єктивну картину про фінансовий стан і результати господарської діяльності	а) після проведеної перевірки в наступному звітному періоді буде ще як мінімум одна;
2. Те, що було справедливим для підприємства в минулому, буде справедливим і у майбутньому, якщо немає доказів протилежного	б) цей постулат необхідний для забезпечення зіставлення звітності;
3. Якщо перевірка фінансової інформації виконується з метою висловлення незалежної думки, то діяльність аудитора регламентується тільки його повноваженнями	в) Зміст цього постулату зводиться до відповідного професіоналізму аудиторів;
4. Професійний статус незалежного аудитора адекватний його професійним зобов'язанням	г) Цей постулат свідчить про незалежність аудитора.

3. Привести у відповідність ознаки класифікації аудиторських доказів із 1-3 до їх видів з а)-в).

Ознаки класифікації аудиторських доказів	Види аудиторських доказів
1) за джерелом надходження; 2) за характером подання інформації; 3) за можливістю спростування	а) зовнішні й внутрішні; б) візуальні, документальні й усні; в) прямі (матеріальні та нематеріальні) й непрямі.

4. Аудиторська діяльність:

а) підприємницька діяльність, що включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг;

б) діяльність виконавчих органів з метою виявлення незаконних та економічно недоцільних господарських операцій та притягнення до відповідальності винних осіб;

в) перевірка повноти й своєчасності нарахування та сплати податків суб'єктами господарської діяльності;

г) перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів.

5. Предмет аудиту – це:

а) документ, складений відповідно до стандартів та передбачає надання впевненості користувачам щодо відповідності фінансової звітності або іншої інформації концептуальним основам, які використовувалися при її складанні;

б) факти, відображені у фінансових звітах;

в) господарська діяльність, її економічні, організаційні, інформаційні та інші характеристики, що знаходиться у сфері аудиторської оцінки;

г) фінансові результати господарської діяльності підприємства, що перевіряється.

6. Метою аудиту на додержання нормативних вимог є:

а) визначення, чи дотримується організація, аудит якої проводиться, процедур і правил, встановлених для неї;

б) визначення, чи дотримані під час складання фінансової звітності в цілому загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку;

в) задоволення потреб адміністрації в межах певної господарської системи (підприємства);

г) висловлення незалежної думки щодо перевіреної інформації для потреб клієнта та користувачів інформації.

7. Під необхідністю аудиторського доказу розуміють:

а) одержання конкретного необхідного аудиторського доказу, зміст якого характеризує об'єкт дослідження;

б) забезпеченість того, що в первинних документах і звітах, облікових регістрах, формах звітності зміст підтверджується підписами конкретних виконавців;

в) обсяг інформації, що утримується в ньому, достатньої для визначення стану об'єкта контролю

г) вимоги, відповідно до яких повинні бути приведені всебічно перевірені аудиторські дані.

8. Функції робочої документації аудитора:

а) допомагають планувати й проводити аудиторську перевірку;

б) допомагають здійснювати нагляд і перевірку аудиторської роботи;

в) містять аудиторські докази, отримані в результаті проведеної аудиторської роботи, на підтримку думки аудитора;

г) все перелічене вище.

9. Суттєва помилка – це:

а) помилка, виявлена у процесі аудиту, яка значно викривлює фінансовий стан підприємства;

б) помилка, виявлена у процесі аудиту, яка змінює результат діяльності підприємства;

в) помилка, виявлена у процесі аудиту, розмір якої більше встановленого аудитором відсотку підсумку балансу;

г) все перелічене вище.

10. Для компонентів фінансової звітності характерні такі твердження:

а) достовірно;

б) підраховано й оцінено;

в) записано й підсумовано;

г) незалежно й неупереджено.

11. Аудитор може надавати такі види послуг:

а) ведення, відновлення, організація та вдосконалення обліку на підприємстві;

б) складання звітності та її захист у податкових органах;

в) надання консультацій, проведення семінарів, навчання облікового персоналу і підвищення рівня його кваліфікації;

г) проведення ревізій і перевірка збереження державного майна;

д) проведення аналізу діяльності та розробка планів для стратегічного розвитку підприємства.

12. Ненавмисні викривлення, виявлені при аудиті фінансової звітності – це:

а) помилки, що виникають при перенесенні даних бухгалтерського обліку до рядків фінансової звітності;

б) помилки, що виникають у результаті неправильного відображення на рахунках бухгалтерського обліку фінансово-господарських операцій;

в) помилки, здійснені внаслідок некомпетентності, халатності та неухважності облікових працівників;

г) помилки, що викривляють економічну інформацію, тобто підміна одних показників іншими і створення хибного уявлення про фінансовий стан підприємства.

13. Суб'єктами внутрішнього аудиту виступають:

а) незалежні аудитори;

б) спостережні ради;

в) ревізійні комісії підприємства;

г) аудиторські спілки;

д) інвентаризаційні комісії;

е) аудиторські фірми;

є) комісії з розслідування надзвичайних подій, що трапилися на підприємстві.

Трафарет відповіді до варіанта 10

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____
2	1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____
3	1 _____ 2 _____ 3 _____
4	А Б В Г Д Е
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	

	A B B Г
9	A B B Г
10	A B B Г
11	A B B Г Д
12	A B B Г
13	A B B Г Д Е Є

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 11

Блок 1. Аудиторські докази.

Блок 2.

1. З'ясуйте за допомогою якого методу аудиту (1- можна встановити наступні факти (а-ж)

Методи аудиту	Господарські факти
1. Інвентаризація	а) на складі зберігаються надлишкові запаси будматеріалів;
2. Документальна перевірка	б) дані виписок банку не відповідають записам в касовій книзі;
3. Експертиза	в) згідно даних обліку підприємством було продано більше матеріалів, ніж отримано від постачальників;
4. Огляд	г) приміщення каси підприємства не відповідає вимогам щодо його обладнання;
5. Арифметична перевірка	д) за даними зустрічної перевірки підприємством сплачено значну суму за консультаційні послуги за умов відсутності договору;
6. Підтвердження	е) підписи у відомості про виплату заробітної плати не достовірні; ж) в касі підприємства знаходять проїзні квитки, які не обліковуються.

2. Вибрати із постулат (1-8), який відповідає його змісту із а-ж.

Постулат	Зміст постулату
1. Фінансова звітність і фінансові документи мають бути перевірені.	а) Цей постулат повинен створювати довіру і взаємну підтримку між тими, хто перевіряє і кого перевіряють;
2. Конфлікт аудитора і	б) Сутність цього постулату зводиться до

<p>адміністрації не є неминучим</p> <p>3.Фінансова звітність та інша інформація, що підлягає перевірці, не містить обумовлених таємною змовою або інших незвичних перекручень</p> <p>4. Задовільна система внутрішнього контролю унеможливило виникнення невідповідностей (порушень правил роботи)</p>	<p>повного перенесення відповідальності з аудитора на його клієнта за умови, що вся документація, подана для перевірки, складена правильно;</p> <p>в) аудитор не може дати висновок, якщо йому не були подані всі необхідні документи, а також коли були виявлені серйозні викривлення звітності.;</p> <p>г) чим краще, ефективніше організований внутрішній контроль на фірмі клієнта, чим об'єктивніший його облік і звітні дані, тим, відповідно, аудитора чекає менше роботи.</p>
--	---

3. Визначити види ризиків аудиту з п. а)-е) , які залежать від аудитора (п.1) і не залежать від аудитора (п.2)

Ризики	Залежність від аудитора
<p>а) інформаційний ризик;</p> <p>б) підприємницький ризик;</p> <p>в) ризик аналітичного огляду;</p> <p>г) ризик системи внутрішнього контролю;</p> <p>д) ризик тестового контролю;</p> <p>е) ризик системи бухгалтерського обліку</p>	<p>1) залежить від аудитора;</p> <p>2) не залежить від аудитора.</p>

4. Загальноприйняті стандарти згруповані в наступні групи:

- а) загальні;
- б) робочі;
- в) стандарти звітності;
- г) все перелічене вище.

5. Підтвердження як методичний прийом аудиту – це:

а) візуальна перевірка правильності записів усіх реквізитів, виявлення безпідставних виправлень, підчисток, дописувань у тексті і цифрах, перевірка достовірності підписів посадових і матеріально відповідальних осіб;

б) перевірка правильності розрахунків у документах, облікових регістрах і звітних формах;

в) встановлення законності й доцільності господарських операцій, правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку й віднесення до статей витрат та доходів;

г) одержання письмової відповіді від клієнта або третіх осіб з метою підтвердження точності інформації.

6. До основних форм контролю якості аудиту відносяться:

- а) попередній, поточний і подальший контроль;
- б) зовнішній і внутрішній контроль;

в) контроль стану фінансової звітності;

г) немає правильної відповіді.

7. За принципом сумісності аудиторські послуги поділяють на:

а) послуги дії, контролю, інформаційні послуги;

б) сумісні й несумісні з проведенням обов'язкового аудиту;

в) атестовані й не атестовані;

г) одноразові й періодичні.

8. Внутрішні аудиторські докази – це:

а) свідчення, що не мають безпосереднього відношення до фактів з даного питання;

б) інформація, одержана безпосередньо від клієнта;

в) докази, що підтверджуються первинними документами та обліковими регістрами;

г) інформація, одержана від третіх осіб;

д) докази, які мають цінність для вирішення певної поставленої проблеми;

е) докази, отримані від клієнта й підтверджені зовнішніми джерелами.

9. Обмеження обсягу аудиторської перевірки за умов несуттєвого впливу неперевіраних сфер обліку на фінансову звітність підприємства є підставою для видачі:

а) безумовно-позитивного висновку;

б) умовно-позитивного висновку;

в) негативного висновку;

г) відмови від видачі висновку.

10. До принципів професійної етики аудитора належать:

а) принцип планування;

б) конфіденційність;

в) принцип обґрунтування оцінки аудиторських доказів і системи внутрішнього контролю підприємства;

г) професійна поведінка;

д) принцип визначення критеріїв суттєвості й достовірності;

е) принцип оцінки ризиків під час аудиторської перевірки;

є) принцип доцільності вибору методики аудиту звітності певного підприємства;

ж) дотримання технічних стандартів.

11. Забороняється проведення аудиту аудитором, який:

а) має прями родинні стосунки з членами органів управління суб'єкта господарювання, що перевіряється;

б) є членом Аудиторської палати України;

в) має особисті майнові інтереси в суб'єкта господарювання, що перевіряється;

д) є членом органів управління, засновником або власником суб'єкта господарювання, що перевіряється;

е) є власником аудиторської фірми, яка проводить перевірку;

є) працівником суб'єкта господарювання, що перевіряється;

ж) працівником, співвласником дочірнього підприємства, філії чи представництва суб'єкта господарювання, що перевіряється;

з) якщо розмір винагороди за надання аудиторських послуг не враховує необхідного для якісного виконання таких послуг часу, належних навичок, знань, професійної кваліфікації та ступінь відповідальності аудитора;

12. Метою аудиту фінансової звітності є:

а) визначення, чи дотримується організація, аудит якої проводиться, процедур і правил, встановлених для неї;

б) визначення, чи дотримані під час складання фінансової звітності в цілому загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку;

в) задоволення потреб адміністрації в межах певної господарської системи (підприємства);

г) висловлення незалежної думки щодо перевіреної інформації для потреб клієнта та користувачів інформації.

13. Звичайний (безумовно-позитивний) аудиторський висновок видається у разі:

а) аудитор не отримав вичерпну інформацію і пояснення, необхідні для проведення аудиту;

б) надана інформація є достатньою для відображення реального стану суб'єкта перевірки;

в) є адекватні дані з усіх питань, суттєвих з погляду достовірності та повноти змісту інформації;

г) фінансову документацію складено згідно з прийнятою суб'єктом перевірки системою бухгалтерського обліку, яка відповідає існуючим законодавчим і нормативним вимогам;

д) звітність ґрунтується на облікових даних, що містять протиріччя;

е) форма звітності відповідає затвердженій у встановленому порядку.

Графарет відповіді до варіанта 11

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____
	2 _____
	3 _____
	4 _____
	5 _____

	6 _____
2	1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____
3	1 _____ 2 _____
4	А Б В Г Д Е
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г Д Е
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е Є Ж
11	А Б В Г Д Е Є Ж З
12	А Б В Г
13	А Б В Г Д Е

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 12

Блок 1. Попередня документація аудиту.

Блок 2.

1. Привести у відповідність етичні принципи аудиту із 1-6 до їх змісту з а)-е).

Етичні принципи аудиту	Зміст принципу
1) незалежність; 2) чесність і об'єктивність 3) професійна компетентність і належна ретельність;	а) повинен протистояти тиску в процесі його професійної діяльності; б) аудитор повинен прагнути підвищувати свій професійний та загальноекономічний рівень;

<p>4) конфіденційність; 5) професійна поведінка; 6) дотримання технічних стандартів</p>	<p>в) можливість проводити перевірку, оцінку результатів та оформлювати висновки з неупередженої точки зору; г) аудитор відповідає за кваліфіковане виконання своїх обов'язків, передбачених законодавством і встановлених договором із замовником д) аудитор повинен зберігати в таємниці всю інформацію, яка стосується стану справ клієнта; е) аудитор повинен бути доброзичливим, сприяти встановленню добрих стосунків між колегами по роботі й представниками інших аудиторських фірм.</p>
---	--

2. Вибрати із а-е права (1) та обов'язки(2) аудиторських фірм і аудиторів.

1) права	<p>а) зберігати в таємниці інформацію, отриману при проведенні аудиту та виконанні інших аудиторських послуг, не розголошувати відомості, що становлять предмет комерційної таємниці, і не використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб; б) перевіряти наявність майна, грошей, цінностей, вимагати від керівництва суб'єкта господарювання проведення контрольних оглядів, замірів виконаних робіт, визначення якості продукції, щодо яких здійснюється перевірка документів; в) відповідати перед замовником за порушення умов договору відповідно до договору та закону; г) обмежувати свою діяльність наданням аудиторських послуг та іншими видами робіт, які мають безпосереднє відношення до надання аудиторських послуг, у формі консультацій, перевірок або експертиз; д) своєчасно подавати до аудиторської палати України звіт про свою аудиторську діяльність. е) залучати на договірних засадах до участі в перевірці фахівців різного профілю.</p>
2) обов'язки	

3. Право на отримання сертифіката мають фізичні особи, які мають вищу економічну або юридичну освіту, документ про здобуття якої визнається в Україні, необхідні знання з питань аудиту, фінансів, економіки та господарського права, досвід роботи не менше _____ років підряд на посадах _____, _____, _____,

_____ , _____ .
_____ , _____ .

4. Більшість вчених світу визнають, що офіційною датою виникнення незалежного аудиту в сучасному його значенні є:

- а) 23 жовтня 1854 р.;
- б) 15 січня 1795 р.;
- в) 31 грудня 1900 р.;
- г) 18 квітня 1855 р.

5. Вибірковий спосіб організації аудиторської перевірки полягає у:

а) проведенні перевірки всієї без винятку інформації про господарські факти, процеси і явища;

б) передбачає вивчення частини документів, виходячи з необхідності отримання достатніх доказів;

в) в оцінці фінансових показників на підставі даних звітності, з'ясовується фінансовий стан суб'єкта господарювання;

г) поєднанні всіх способів організації перевірки.

6. Аудит, який має запобігати різного роду помилкам, зловживанням та іншим негативним ситуаціям у фінансово-господарській діяльності до їх виникнення, тобто на стадії прийняття облікових рішень – це:

- а) запобіжний аудит;
- б) перманентний аудит;
- в) ретроспективний аудит;
- г) комісійний аудит.

7. Під обґрунтованістю аудиторського доказу розуміється:

а) одержання конкретного необхідного аудиторського доказу, зміст якого характеризує об'єкт дослідження;

б) забезпеченість того, що в первинних документах і звітах, облікових регістрах, формах звітності зміст підтверджується підписами конкретних виконавців;

в) обсяг інформації, що утримується в ньому, достатньої для визначення стану об'єкта контролю;

г) вимоги, відповідно до яких повинні бути приведені всебічно перевірені аудиторські дані.

8. Аудиторський ризик – це:

а) ризик викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), який може бути суттєвим;

б) ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансові звіти містять суттєво викривлену інформацію;

в) ризик того, що не можна буде своєчасно запобігти можливим викривленням залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими;

г) ризик того, що аудиторські процедури по суті не виявлять викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими.

9. Мета внутрішнього аудиту полягає у:

а) висловленні незалежної думки про її достовірність в усіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам діючого законодавства;

б) удосконаленні організації і управління господарською діяльністю підприємства;

в) виявленні незаконних, економічно недоцільних господарських операцій, суттєвих помилок і перекручень інформації, яка міститься в фінансовій звітності;

г) контролі за нарахуванням і сплатою податків і інших обов'язкових платежів.

10. До методів оцінки системи внутрішнього контролю відносяться:

а) інвентаризація;

б) запит до попереднього аудитора;

в) сканування;

г) ознайомлення з документами управління і обліку;

д) експертиза;

е) вивчення документів попереднього дослідження замовника;

є) вивчення результатів ревізій та перевірок усіх перевіряючих органів.

11. До документальних методів аудиту відноситься:

а) зустрічна перевірка;

б) спостереження;

в) перевірка документів по формі, суті та за змістом;

г) камеральна перевірка;

д) арифметична перевірка;

е) сканування;

є) економічний, статистичний фінансовий аналіз;

ж) групування недоліків;

з) узагальнення результатів.

12. Основними процедурами внутрішнього аудиту є:

а) вивчення засновницьких документів;

б) дослідження первинної документації, реєстрів бухгалтерського фінансового (управлінського) обліку, фінансової звітності;

в) зустрічна перевірка документів і господарських операцій, порівняння даних синтетичного і аналітичного обліку;

г) все вище перелічене.

13. Серед наведених нижче стандартів оберіть загальні стандарти:

а) аудиторський висновок повинен визначити, чи відповідає фінансова звітність загальноприйнятим принципам;

б) аудиторська перевірка повинна виконуватись особою (особами), яка має необхідну академічну і технічну підготовку як аудитора;

в) аудитор повинен бути достатньо обізнаним зі структурою внутрішнього контролю, щоб спланувати проведення аудиту і визначити характер і кількість тестових перевірок, які необхідно виконати;

г) аудитор повинен підготувати висновок про фінансову звітність в цілому, вказавши при цьому, чи є опублікована у фінансовій звітності інформація достатньою і чи опублікована вона в повному обсязі;

д) аудитор (аудитори) повинен бути неупередженим і незалежним від об'єкта перевірки.

е) проводячи процедури перевірки і готуючи аудиторські звіти, аудитори повинні відповідально ставитися до роботи, яку вони виконують.

Трафарет відповіді до варіанта 12

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____ 6 _____
2	1 _____ 2 _____
3	посади _____, _____, _____, _____, _____, _____.
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е Є
11	

	А	Б	В	Г	Д	Е	Є	Ж	З
12				А	Б	В	Г		
13		А	Б	В	Г	Д	Е		

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 13

Блок 1. Робоча документація аудиторів.

Блок 2.

1. Приведіть у відповідність ознаки класифікації аудиту (1-3) відповідно до його видів (а-з):

Ознаки класифікації аудиту	Види аудиту
1. За суб'єктами аудиту	а) зовнішній;
2. За об'єктами аудиту	б) ретроспективний;
3. За функціями	в) бухгалтерський;
	г) перманентний;
	д) внутрішній;
	е) запобіжний;
	є) управлінський;
	ж) екологічний;
	з) аудит фінансової звітності

2. Розташувати у хронологічній послідовності наступні події становлення та розвитку аудиторської діяльності в Україні:

- прийняття Закону «Про аудиторську діяльність в Україні»;
- створення фірми «Інаудит-Україна»;
- створення незалежного органу - Аудиторська палата України;
- перехід на міжнародні стандарти аудиту;
- прийняття національних стандартів аудиту;
- створення Спілки аудиторів України;
- прийняття тимчасових вітчизняних нормативів з аудиту

3. Представники органів державної влади, яких делегують до складу Аудиторської палати України: _____

4. Міжнародні стандарти аудиту – це:

а) загальні вимоги щодо проведення аудиту, яких повинні дотримуватись аудитори під час виконання ними своїх професійних обов'язків;

б) положення, припущення, твердження, яке приймається без доказів і використовується для побудови системи стандартів і норм (правил, інструкцій), що регулюють сферу аудиторської діяльності;

в) сукупність стандартів з аудиту, визначених законом чи нормативними актами або регулювальним органом на національному рівні, застосування яких є обов'язковим і яких слід дотримуватися при проведенні аудиторської перевірки або наданні супутніх послуг;

г) сукупність стандартів з аудиту, мета яких — бути детальними та повними, щоб їх тлумачення було однаковим у різних країнах, регіонах, фірмах.

5. Обстеження як методичний прийом аудиту – це:

а) особисте ознайомлення з предметом дослідження;

б) спосіб, який дозволяє одержати загальну характеристику можливостей клієнта на підставі візуального огляду;

в) безперервний поелементний перегляд інформації, за допомогою якого вивчаються нетипові статті і події, відображені у документації підприємства;

г) метод збору аудиторських доказів на початковій стадії перевірки, що дає змогу аудитору одержати інформації для оцінки обсягів і ступеня складності робіт, які необхідно запланувати при складанні програми аудиту.

6. До аспектів незалежності аудитора відноситься:

а) правова незалежність;

б) етична незалежність;

в) економічна незалежність;

г) всі відповіді вірні.

7. Операційна (тематична) перевірка – це:

а) неглибока перевірка обліку і звітності на предмет виявлення відхилень від вимог законодавства;

б) перевірка окремих сфер облікової діяльності підприємства;

в) повна, глибока і всебічна перевірка фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах на відповідність нормам, що регламентують порядок підготовки і подання фінансових звітів;

г) деталізація облікової інформації, міститься у фінансовій звітності, та її групування з урахуванням вимог міжнародних стандартів або стандартів інших країн.

8. Зовнішні аудиторські докази – це:

а) свідчення, що не мають безпосереднього відношення до фактів з даного питання;

б) інформація, одержана безпосередньо від клієнта;

в) докази, що підтверджуються первинними документами та обліковими регістрами;

г) інформація, одержана від третіх осіб;

д) докази, які мають цінність для вирішення певної поставленої проблеми;

е) докази, отримані від клієнта та підтверджені зовнішніми джерелами.

9. Прийнятний аудиторський ризик – це:

а) суб'єктивно встановлений рівень ризику, який готовий взяти на себе аудитор;

б) ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансові звіти містять суттєво викривлену інформацію;

в) ризик того, що не можна буде своєчасно запобігти можливим викривленням залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими;

г) ризик того, що аудиторські процедури по суті не виявлять викривлення залишку на рахунку (або класу операцій), які можуть бути суттєвими.

10. Зіставте складові назв стадій аудиту:

1. підготовчо-	а) дослідницька
2. робочо-	б) результативна
3. завершально-	в) узгоджувальна

11. Етичний аспект професійної незалежності аудиторів проявляється через:

а) саморегулювання професії;

б) професійна компетентність;

в) контрактна (договірна) основа взаємовідносин;

г) обмеження видів діяльності;

д) конфіденційність інформації щодо клієнта;

е) сумлінне виконання професійних обов'язків;

є) обмеження видів послуг, що надаються одному клієнту одночасно;

ж) відповідальність за роботу інших аудиторів, асистентів та експертів;

з) індивідуальні відносини з представниками клієнта.

12. Основними завданнями внутрішнього аудиту є:

а) підтвердження висновком перевіреної інформації;

б) коригування;

в) профілактика появи незаконних та недоцільних операцій шляхом стягнення фінансових штрафів;

г) проведення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства і розробка її фінансової стратегії.

13. Серед принципів, які регулюють аудит, виділяють такі основні групи:

а) загальнонаукові;

б) міжнародні;

в) професійної етики;

г) методологічні;

д) внутрішньофірмові.

14. Міжнародні стандарти аудиту є законодавчим документом:

а) так

б) ні

Трафарет відповіді до варіанта 13

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____ 3 _____
2	А Б В Г Д Е Є
3	Делегати до АПУ _____ _____ _____
4	А Б В Г
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г Д Е
9	А Б В Г
10	1 _____ 2 _____ 3 _____
11	А Б В Г Д Е Є Ж З
12	А Б В Г
13	А Б В Г Д
14	А Б

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 14

Блок 1. Підсумкова документація аудиту.

Блок 2.

1. Приведіть у відповідність ознаки аудиту (а-е) відповідно до його видів (1-2):

Види аудиту	Ознаки аудиту
1. Зовнішній аудит	а) здійснюється спеціалістами з обліку, контролю і аналізу, які працюють у даній господарській системі; б) здійснюється сертифікованими професіоналами, які виконують функцію підтвердження на договірній основі; в) аудит, прямо пов'язаний із поточним забезпеченням збереження активів, контролем за організацією матеріальної відповідальності, виявленням і ліквідацією заборгованості з нестач, витрат і розкрадань; г) повинен бути незалежним від суб'єкта господарювання, що перевіряється, лише організаційно; д) аудит, пов'язаний з виявленням фактів шахрайства і розкрадання опосередковано, тобто тоді, коли вони є результатом викривлення звітності; е) визначається договором між аудитором і замовником.
2. Внутрішній аудит	

2. Розташуйте аудиторські докази за ступенем доказового значення, починаючи з найголовнішого:

1. первинні документи,
- ___ . облікові записи (облікові реєстри),
- ___ . матеріали внутрішньогосподарського контролю,
- ___ . дані, отримані аудитором при проведенні фактичного та документального контролю об'єктів аудиту,
- ___ . матеріали попередніх перевірок та ревізій,
- ___ . звітність (фінансова, податкова та ін.),
- ___ . неофіційні документи,
- ___ . плани, кошториси, калькуляції,
- ___ . допоміжні документи,
- ___ . головна книга.

3. Перший у світі законодавчий акт, що регулював діяльність аудиторів був виданий у _____ р. королем _____ Едвардом I

(країна)

4. Серед наведених нижче стандартів оберіть робочі стандарти:

а) аудиторський висновок повинен визначити, чи відповідає фінансова звітність загальноприйнятим принципам;

б) аудиторська перевірка повинна виконуватись особою (особами), яка має необхідну академічну і технічну підготовку як аудитора;

в) аудитор повинен бути достатньо обізнаним зі структурою внутрішнього контролю, щоб спланувати проведення аудиту і визначити характер і кількість тестових перевірок, які необхідно виконати;

г) аудитор повинен підготувати висновок про фінансову звітність в цілому, вказавши при цьому, чи є опублікована у фінансовій звітності інформація достатньою і чи опублікована вона в повному обсязі;

д) аудитор (аудитори) повинен бути неупередженим і незалежним від об'єкта перевірки.

е) виконуючи процедури перевірки і готуючи аудиторські звіти, аудитори повинні відповідально ставитися до роботи, яку вони виконують.

5. Формальна перевірка – це:

а) візуальна перевірка правильності записів усіх реквізитів, виявлення безпідставних виправлень, підчисток, дописувань у тексті і цифрах, перевірка достовірності підписів посадових і матеріально відповідальних осіб;

б) перевірка правильності розрахунків у документах, облікових регістрах і звітних формах;

в) встановлення законності і доцільності господарських операцій, правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку та віднесення до статей витрат та доходів;

г) одержання письмової відповіді від клієнта або третіх осіб з метою підтвердження точності інформації.

6. Метою аудиту фінансової звітності є:

а) визначення, чи дотримується організація, аудит якої проводиться, процедур і правил, встановлених для неї;

б) визначення, чи дотримані під час складання фінансової звітності в цілому загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку;

в) задоволення потреб адміністрації в межах певної господарської системи (підприємства);

г) висловлення незалежної думки щодо перевіреної інформації для потреб клієнта та користувачів інформації.

7. Під повнотою аудиторського доказу розуміють:

а) одержання конкретного необхідного аудиторського доказу, зміст якого характеризує об'єкт дослідження;

б) забезпеченість того, що в первинних документах і звітах, облікових регістрах, формах звітності зміст підтверджується підписами конкретних виконавців;

в) обсяг інформації, що міститься в ньому, достатньої для визначення стану об'єкта контролю;

г) вимоги, відповідно до яких повинні бути приведені всебічно перевірені аудиторські дані.

8. Аудиторське дос'є – це:

а) документально підтверджена інформація, отримана аудитором у процесі формування висновків, на якій базується аудиторська думка;

б) результати перевірки, виконаної для отримання аудиторських доказів з метою виявлення суттєвих викривлень у фінансових звітах;

в) інформація підготовлена аудитором (і для аудитора) або одержана ним у зв'язку з проведенням аудиторської перевірки;

г) сукупність робочих документів аудитора.

9. Особливістю внутрішнього аудиту є те, що:

а) він здійснюється тільки сертифікованими аудиторами після здійснення і документального оформлення господарських операцій.

б) після його проведення складається офіційний документ – аудиторський висновок;

в) він виконується під час здійснення і документального оформлення господарських операцій, що дає змогу своєчасно виявити недоліки в роботі і вжити відповідних заходів щодо їх попередження;

г) він, пов'язаний з виявленням фактів шахрайства і розкрадання опосередковано, тобто тоді, коли вони є результатом викривлення звітності.

10. До загальнонаукових методів відноситься:

а) індукція;

б) документальна перевірка;

в) формальна перевірка;

г) дедукція;

д) арифметична перевірка;

е) підтвердження;

є) абстрагування.

11. Звичайний (безумовно-позитивний) аудиторський висновок видається у разі:

а) аудитор отримав вичерпну інформацію і пояснення, необхідні для проведення аудиту;

б) надана інформація не є достатньою для відображення реального стану суб'єкта перевірки;

в) немає адекватних даних з усіх питань, суттєвих з погляду достовірності та повноти змісту інформації;

г) фінансову документацію складено згідно з прийнятою суб'єктом перевірки системою бухгалтерського обліку, яка відповідає існуючим законодавчим і нормативним вимогам;

д) звітність ґрунтується на достовірних облікових даних, які не містять протиріч;

е) форма звітності відповідає затвердженій у встановленому порядку.

12. Об'єктами внутрішнього аудиту є:

а) ведення бухгалтерського обліку;

б) стан майна і забезпеченість власними засобами;

в) фінансова стійкість і платіжна спроможність;

г) система управління підприємством та якість роботи економічних і технічних служб;

д) все вище перераховане.

13. Суб'єктами внутрішнього аудиту виступають:

а) незалежні аудитори;

б) аудиторські фірми;

в) управлінський персонал;

г) аудиторські спілки;

д) обліковий персонал;

е) служби контролю, що діють в інтересах керівництва або власників.

Графарет відповіді до варіанта 14

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____
2	<u>1.</u> —. —. —. —. —. —. —.
3	_____ р. королем _____ Едвардом I (країна)
4	А Б В Г Д Е
5	А Б В Г
6	А Б В Г
7	

	А Б В Г
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е Є
11	А Б В Г Д Е
12	А Б В Г Д
13	А Б В Г Д Е

Блок 3. Планування аудиту

Варіант 15

Блок 1. Поняття, структура й види аудиторських висновків.

Блок 2.

1. Приведіть у відповідність послуги (а-к), які є сумісними (1) або несумісними (2) з обов'язковим аудитом:

Сумісність	Види аудиторських послуг
1. Сумісні	а) оцінка активів і пасивів, економічних та інвестиційних проектів, економічної безпеки, систем бухгалтерського обліку й організації внутрішнього контролю; б) організація і ведення обліку; в) відновлення бухгалтерського обліку; г) проведення добровільного аудиту; д) складання фінансової звітності; е) аналіз господарської діяльності; є) контроль ведення обліку і складання звітності; ж) складання податкової звітності; з) тестування облікового персоналу; і) контроль нарахування і сплати податків та інших обов'язкових платежів; ї) представлення інтересів клієнта за його дорученням перед третіми особами; к) консультування з питань реєстрації, реорганізації та ліквідації підприємства.
2. Несумісні	

2. Вибрати відповідно до теорії розвитку аудиту у п. а), б), в) її підгрунття, яка наведена в п. 1, 2, 3

Назва теорії	Підґрунтя теорії
а) теорія потреби потенційного інвестора б) теорія агентів (управляючих) в) теорія мотивації	1) кожний інвестор компанії не може бути впевнений у достовірності показників фінансової звітності; 2) вважається, що облікові працівники більш відповідально ставляться до складання звітності, оскільки знають, що вона обов'язково буде перевірена, відтак зменшується ймовірність помилок та шахрайства; 3) теорія враховує можливість конфлікту інтересів власника і управляючих. Роль третейського судді при цьому відводиться аудитору

3. Звання аудитора в Росії було введено _____, який
(ким)

у військовому статуті 1716 р. і в "Табелі про ранги" до _____
чинів відніс і аудитора.
(яких)

4. Згідно із Законом України «Про аудиторську діяльність в Україні» аудиторський висновок – це:

а) офіційний документ, який засвідчує право громадянина України на здійснення аудиторської діяльності;

б) документ, складений відповідно до стандартів аудиту та передбачає надання впевненості користувачам щодо відповідності фінансової звітності або іншої інформації концептуальним основам, які використовувалися при її складанні;

в) записи, які здійснюють під час проведення аудиторської перевірки і за допомогою яких аудитор фіксує проведені процедури;

г) підсумкова документація, яка складається аудитором (аудиторською фірмою) з урахуванням забезпечення вимог збереження та конфіденційності.

5. Суб'єкти аудиту – це:

а) незалежні аудитори;

б) аудиторські фірми;

в) внутрішні аудитори;

г) всі відповіді вірні.

6. Аудит, який здійснюється після виконання господарських операцій здебільшого за минулий рік і проводиться зовнішніми аудиторськими організаціями – це:

а) запобіжний аудит;

б) перманентний аудит;

в) ретроспективний аудит;

г) комісійний аудит.

7. Для формулювання обґрунтованих висновків аудитор повинен одержати:

- а) достатні й доречні аудиторські докази;
- б) суб'єктивні й своєчасні аудиторські докази;
- в) об'єктивні й незалежні аудиторські докази;
- г) безпосередні й релевантні аудиторські докази.

8. Робоча документація – це:

- а) документально підтверджена інформація, отримана аудитором у процесі формування висновків, на якій базується аудиторська думка;
- б) результати перевірки, виконаної для отримання аудиторських доказів з метою виявлення суттєвих викривлень у фінансових звітах;
- в) інформація підготовлена аудитором (і для аудитора) або одержана ним у зв'язку з проведенням аудиторської перевірки;
- г) систематизований виклад підсумків аудиторського дослідження, згідно із завданнями, обумовленими договором, який містить детальну інформацію про виявлені недоліки, помилки і неточності, а також рекомендації та пропозиції щодо їх виправлення та запобігання повторному виникненню в майбутньому.

9. Незгода з управлінським персоналом щодо облікових рішень, що суттєво впливають на фінансову звітність підприємства є підставою для видачі:

- а) безумовно-позитивного висновку;
- б) умовно-позитивного висновку;
- в) негативного висновку;
- г) відмови від видачі висновку.

10. До методів оцінки системи внутрішнього контролю відносяться:

- а) інвентаризація;
- б) опитування персоналу;
- в) компіляція;
- г) тестування;
- д) арифметична перевірка;

е) ознайомлення з існуючими вимогами до організації системи внутрішнього контролю.

11. Проведення аудиту є обов'язковим для:

а) відкритих акціонерних товариств, підприємств - емітентів облігацій, професійних учасників ринку цінних паперів, фінансових установ та інших суб'єктів господарювання, звітність яких відповідно до законодавства України підлягає офіційному оприлюдненню;

б) установ і організацій, що повністю утримуються за рахунок державного бюджету;

- в) підприємств, що займаються торговельною діяльністю;
- г) засновників банків,
- д) підприємств з іноземними інвестиціями,

- е) страхових і холдингових компаній,
- є) інститутів спільного інвестування;
- ж) довірчих товариств та інших фінансових посередників;
- з) підприємств харчової промисловості.

12. Об'єктами внутрішнього аудиту є:

- а) оподаткування, планування, нормування та стимулювання діяльності;
- б) організація і технологія виробництва;
- в) проектно-кошторисна документація;
- г) все вище перераховане.

13. До загальнонаукових методів відноситься:

- а) спостереження;
- б) обстеження;
- в) синтез;
- г) опитування;
- д) аналітичні тести;
- е) аналіз;
- є) сканування;
- ж) порівняння.

14. Міжнародні стандарти аудиту не мають переважної юридичної сили над національними нормативними документами, що регулюють аудиторську діяльність:

- а) так
- б) ні

Графарет відповіді до варіанта 15

№ питання	Варіант відповіді
1	1 _____ 2 _____
2	А _____ Б _____ В _____
3	_____, (ким) до _____ чинів (яких)
4	А Б В Г
5	А Б В Г

6	А Б В Г
7	А Б В Г
8	А Б В Г
9	А Б В Г
10	А Б В Г Д Е
11	А Б В Г Д Е Є Ж З
12	А Б В Г
13	А Б В Г Д Е Є Ж
14	А Б

Блок 3. Планування аудиту

5. Список літератури

1. Аудит і ревізія: Конспект лекцій для студентів економічних спеціальностей. Гордієнко Н.І. – Х.: ХДАМГ, 2002- 91с.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 607 с.
3. Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Аудит, організація і методика: Навч. посібник. – Х.: ХНАМГ, 2007 – 468 с.
4. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 292 с.
5. Давидов Г. М. Аудит: Навч. посіб. - К. : Знання, 2002. - 363с.
6. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: Навч. посібник. – К.: «Каравелла»; Львів: «Новий світ-2000», 2002. – 504 с.
7. Закон України “Про аудиторську діяльність”
8. Аудиторская деятельность в Украине. Сборник нормативных документов. – Х.: Конус, 2001. – 192 с.
9. Дерій В. А.,Кізима А. Я. Аудит: Курс лекцій. – Т.: Джура, 2002. - 86с.
10. Белуха Н. Т. Аудит: Учебник. — К. : Знання, 2000. — 770с.
11. Бутинець Ф. Ф., Усач Б. Ф., Виговська Н. Г., Петренко Н. І. Аудит і ревізія підприємницької діяльності: Навч. посібник. – Житомир: ПП "Рута", 2001. — 416с.
12. Труш В.Є., Калінська Т.А., Алексеева Т.А., Дмитрієнко І.О. Організація і методика аудиту підприємницької діяльності: Навч.-метод. посібник. – Херсон: Олді-плюс, 2001. – 149 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки до самостійного вивчення та виконання контрольної роботи з дисципліни “Аудит” (для студентів 4 курсу заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», 0502 – «Менеджмент організацій»).

Укладачі: к.е.н., доц. Олена Вікторівна Харламова
ас. Олена Олександрівна Конопліна
ас. Юлія Ігорівна Мізік

Редактор: М.З. Аляб'єв

План 2009, поз. 436М

Підп. до друку 5.10.2009	Формат 60x84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 5,1	Обл.-вид. арк. 5,6
Замовл. №.....	Тираж <u>50</u> прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12